

KATEDRA

ŠTUDENTSKE PRIREDITVE APRIL—MAJ

Prijateljice, prijatelji!

Mesec april je naš tradicionalni praznik, mesec, v katerem razgibamo preko zime uspavane kosti in domišljijo, mesec, ko naša mlada ustvarjalnost zaživi v polnem sijaju.

Letošnji študentski april pa bo posebnost, ki se bo prav gotovo spremenila v novo, kvalitetno navado. Študentski april ne bo več študentski, pač pa mesec aktivnosti in sodelovanja vseh mladih v našem mestu in — aprilu se bo pridružil še maj. Tako bomo našo aktivnost združili v vsemladinsko, muhastemu mesecu pa pridružili še mesec pomladnega brstenja, prebujanja narave, naših moči, skrivnih želja . . .

Toda: ti dve na oko sicer drobni spremembi nam prinašata velike obveznosti, ki ne morejo biti le obveznosti predsedstva univerzitetne konference ZSMS na univerzi ali predsedstev osnovnih organizacij ZSMS po šolah in njihovih komisij, pač pa naloga vseh nas. S študentskimi prireditvami se ne bomo zapirali v ozke okvire svojega delovanja in hotenja, pač pa moramo že zaradi združitve z ostalimi mladinci pokazati, da smo dobri organizatorji, da nam sedenje za knjigo ni zarjavilo kosti in da ljubimo tudi umetnost kot del našega vsakdana.

Zato: vsi sodelujte in dajte svojemu borbenemu duhu športno vsebino, razbijte pa tudi lenobnost v kulturnem ustvarjanju! Kajti zdrav duh v zdravem telesu je rek neumnežev, saj je zdravo telo odraz zdravega duha in njegove praktične uporabe v vsakdanjem življenju.

Gorska reševalna služba

Smučarji gotovo poznate fante v rdečih vetrovkah z modrimi trakovi in znakom gorske reševalne službe. Kdo so ti fantje?

70 odstotkov med njimi je iz vrst študentov. So sodelavci gorske reševalne službe. Njihova naloga je, da pomagajo ponesrečencem na smučiščih Pohorja. Zgodaj zjutraj se peljejo na Pohorje in dežurajo ves dan. Zadnji zapusti smučišče zvečer. Pri svojem delu nalete na kup težav, saj morajo v kakršnihkoli razmerah pomagati ponesrečencu. Delo na videz ni težko, vendar zahteva od človeka veliko humanosti in popolno znanje tako v smučanju kot pri poznavanju pravil prve pomoči. Od smučarjev, zlasti še od smučarjev študentov, pričakujemo pri svojem delu vso pomoč. Aki s ponesrečencem je težak in na delih, kjer se ne da smučati in ko je potrebno aki potiskati, je to včasih za dva težko, trije pa delo z lahkoto opravijo. Kadar se zgodi nesreča, je potrebno obvestiti dežurnega. Vendar to obvestilo največkrat ni popolno, žal včasih tudi netočno. Ponesrečenec tako dalj časa čaka na reševalca, kot je to potrebno. Kje je netočnost? Največkrat v informaciji o kraju, kjer se je zgodila nesreča. Obstoji tabla (na spodnji in zgornji postaji vzpenjače), kjer se lahko poučite o imenih določenih odsekov pohorskih smučišč. Ko bo informacija točna in popolna, bo reševanje hitro in, kar je najbistvenejše, manj nevarno oz. manj boleče.

Pri opisu pa ne smemo pozabiti na druge sodelavce, ki delajo pri GRS. Študentu je lahko pustiti predavanje, ostali zaposleni pa morajo vzeti dopust ali pa izostanek, ko morajo dežurati, nadoknaditi. Zato bi apeliral na delovne organizacije, da jim za čas dežuranja omogočajo plačan izostanek. Namen delovanja je jasen, vendar pri porastu nesreč lahko hitro in popolno ukrepajo le izurjeni reševalci. Teh pa je malo.

Janez Bratkovič

● INFORMACIJE ● INFORMACIJE ● INFORMACIJE ●

Izšla je prva številka Informacij, ki jih je izdala osnovna organizacija ZK na VEKS. Je tudi prva, ki je na ta način informirala svoje člane o delu, članstvu in nalogah in izvršila zahtevo 5. seje CK ZKS.

Informacije nam podajajo celovite vesti o članih, voljenih v vse organe, sklepe vseh sestankov, poročilo s seminarja o družbeni samozaščiti. Napisane so tudi konkretne naloge članov, ki jih morajo izvršiti in ki izvirajo iz sklepov 5. seje CK ZKS, ter sklepi s seminarja za politični aktiv univerze.

KATEDRA

ŠTUDENTSKI LIST, MARIBOR 9. 4. 1976

ŠT. 10, LETNIK XVI

Izdaja univerzitetna konferenca zveze socialistične mladine na mariborski univerzi

Glavni in odgovorni urednik
Marjan Vešnar

Sekretarka uredništva:
Ema Lampreht

Študenti in visoko šolstvo:
Darko Koren, Danica Cmrčnjak, Melita Lampret, Zlatka Novak, Janez Bratkovič, Darinka Benčina

Politika in gospodarstvo:
Brane Srčnik, Drago Pišek, Janko Siranko, Mik Rebernik

Kultura:
Lojze Klemenčič, Marija Šuta, Bojan Peče

Likovnost:
Mario Vetrh, Silvije Popovič, Dušan Ivanišin

Tehnični urednik:
Marjan Hanl

Lektor:
Janez Cundrič

Katedro sofinancirajo: Univerza v Mariboru, UK, ZSMS, Izobraževalna skupnost in kulturna skupnost Slovenije, Uredništvo in uprava Ob parku 5, 62000 Maribor, telefon 22-004, tekoči račun 51800-678-81846. Nenaročenih slik in rokopisov ne vračamo. Cena izvoda je 2,00 din (letna naročnina 25,00, za ustanove in podjetja 30,00 din). Tiska ČGP Mariborski tisk, Maribor

PREDAVANJA

IZ ZDRAVSTVENE VZGOJE IN VZGOJE ZA HUMANE IN ZDRAVE ODNOSE MED SPOLOMA

1. 4. 1976 ob 19. uri predava dr. Slavica RAVNIK: „Skrb za lastno zdravje.“
8. 4. 1976 ob 19. uri predava dipl. psih. Tilka KREN: „Spolni in erotični problemi mladih.“
15. 4. 1976 ob 19. uri predava prim. dr. Eman PERTL: „Spolne bolezni.“
22. 4. 1976 ob 19. uri predava dr. Marjan DRNOVŠČEK: „Posledice splava in načrtovanje družine.“

Predavanja so vsak četrtek v mesecu na pedagoški akademiji, Mladinska 9, v predavalnici št. 26/II.

Predavanja organizira center za zdravstveno vzgojo študentov na pedagoški akademiji in ustrezna komisija pri konferenci ZSMS na PA za vse študente univerze v Mariboru.

Predavanja so le splošen uvod v problematiko. Poudarek bo na razpravi po predavanjih, kjer lahko študenti dobijo odgovore na vprašanja, ki jih zanimajo.

CENTER ZA ZDRAVSTVENO VZGOJO
ŠTUDENTOV
NA PEDAGOŠKI AKADEMIJI

Komite UK ZKS v Mariboru si je začrtal delo v prihodnje

V ponedeljek, 22. marca je bila seja univerzitetnega komiteja ZKS, na kateri so se dogovorili o nadaljnjem delu komiteja in konference ter ocenili razprave po osnovnih organizacijah o marksističnem centru, ki so jih te izvedle v prejšnjem mesecu.

Tudi v letošnjem letu se je komite zaradi dobrih izkušenj v prejšnjih letih odločil, da bo težišče dela na delu komisij. Zato je bila programom komisij posvečena še posebna pozornost, osnutki njihovih programov pa so bili v razpravi že na seminarju političnega aktiva Univerze v Mariboru, ki je bil v začetku marca v Rogaški Slatini. Tako so danes dobili člani komiteja v obravnavo že prečiščene programe komisij in k njihovi vsebini ni bilo bistvenejših pripomb razen zahtev po jasni navedbi nosilcev nalog. Pri komisiji za informiranje pa so bili člani komiteja mnenja, da je potrebno v prihodnje posvetiti več pozornosti tudi delu Katedre in predvsem problemu preslabe odmevnosti lista v krogu, v katerem nastaja in mu je namenjen.

Posamezne komisije so si zadale naslednje naloge: — KOMISIJA ZZA INFORMIRANJE naj zagotovi predvsem reden pretok informacij med posameznimi organizacijami ZK na univerzi ter sprotno in celovito obvešča članstvo o delu organov, preveri zanimanje za časopis Komunist med članstvom, prouči delo vseh obstoječih informacijskih sredstev ter ugotovi vzroke slabe odmevnosti Katedre. — KOMISIJA ZA ORGANIZIRANOST IN RAZVOJ ima nalogo ugotoviti možnosti za ustanovitev novih osnovnih organizacij, kar je v glavnem že naredila, s tem ko je dala pobudo za konstituiranje osnovne organizacije ZK v Študentskih domovih in Študentskem servisu, oceniti volilne seje osnovnih organizacij ter dela aktivov ZK v specializiranih študentskih organizacijah in zavzeti stališča ter izdelati programe sprejemanja v ZK.

KOMISIJA ZA SAMOUPRAVLJANJE si je zadala za nalogo izdelati predlog ustanovitve študentskega kluba samoupravljalcev, reševati konkretne probleme vključevanja visokošolskih TOZD v združeno delo in reševati probleme, ki nastajajo v zvezi s samoupravnim organiziranjem raziskovalne dejavnosti na Univerzi v Mariboru in regiji. Komisiji za mednarodne odnose in splošni ljudski odpor sta letos novi, zato si morata predvsem urediti osnovne pogoje za delo. Tako si je KOMISIJA ZA SLO zadala za nalogo izdelati minimalni program izobraževanja učiteljev in študentov na področju SLO, izdelati predlog stališč o nalogah na področju družbene samozaščite ter izdelati dopolnilni program izobraževanja študentov na 15-dnevnem taborjenju, ki bo v okviru predmeta Osnove vseljudske obrambe za prve letnike med počitnicami. KOMISIJA ZA MEDNARODNE ODNOSE naj bi sprotno in nenehno navezovala stike s podobnimi institucijami v tujini, spremljala življenje in delo tujih študentov pri nas ter spremljala mednarodne dogodke ter o njih preko informacij obveščala članstvo.

Programa dela konference in komiteja sta zastavljena precej širše, kljub temu pa imajo tudi njune naloge določene roke in nosilce, tako da jje lažje sproti spremljati izvajanje nalog. Razprava o programih komiteja in konference je pokazala, da morata ta dva organa spremljati tudi širša družbena dogajanja, kot so spremljanje zakona o združenem delu ter uvajanje sistema usmerjenega izobraževanja, in zato sta tudi ti dve nalogi vključila v program.

Komite pa je na svoji ponedeljkovi seji spregovoril tudi o problemu izobraževanja delegatov v samoupravnih organih, pri čemer je bilo posebno mnogo pozornosti posvečene študentskim delegatom, ter bil mnenja, da je potrebno poskrbeti za njihovo permanentno izobraževanje. Zaradi trenutnih potreb je potrebno čimprej organizirati seminarje za že izvoljene delegate ter jih na njih seznaniti z njihovimi nalogami. To pa naj opravijo šole skupaj z Univerzo in družbenopolitičnimi organizacijami univerze, tako da bi ta naloga potekala čim racionalneje in dala čim boljše rezultate.

DRAGO PIŠEK

Papir požre poslednji študentov dinar

Včasih človeka marsikaj razjezi. Toda to, kar jezi študente, je globlje vkovano in se ohranja ter prenaša iz sedanjosti v prihodnost. Vse ostane zakoreninjeno tako temeljito, kakor temna pega v teističnem duhu. Največja žalost se prenaša striktno s študenta na študenta, združena pri istem delu, sklonjena nad isto mizo, ubijajoča se s kupom literature, ki jih je stala toliko, kot znašajo stroški mesečne prehrane ali pa še več. Ni to ravno stvar, ki gre mimo večine študentov, ne da bi segla v plitek in že itak strgan žep zakrpanih hlač. Kdor se bo ob tem nasmehnil, naj se zave, da ne študira le on, temveč da pozablja na študenta iz daljne hribovske vasice, študenta s praznim žepom in željnega znanja, ki je zadovoljen z vsem, kar mu nastavijo ljudje, četudi v posmeh. Zelo se razlikuje od tistega, ki ga čaka doma polovica očetove direktorske plače, pa tudi od tistega, katerega oče in mati sta zaposlena kot kvalificirana delavca v tovarni. Sami študijski uspehi so pokazali, da je denar pristranski dejavnik, ki vpliva v negativnem smislu, zlasti še, kadar ga je preveč, na normalen potek študija. Toda najosnovnejšim potrebam življenja se mora prilagoditi tudi študentov proračun. Žal je že kar v navadi capljanje študentovega dinarja za vsakodnevni stroški, sploh pa v zadnjem času za cenzusom (kriteriji izračunavanja so marsikje vprašljivi). Še vedno so ljudje, ki „preveč“ poznajo samoupravni sporazum o štipendiranju. Dinarostajatorej dinar. Pa vendar ni tako. Še vedno je študentov dinar mnogo manj rentabilen kot dinar v vsakdanjem življenju zaposlenega človeka, saj so pritiski nanj znatno večji.

Novo „devalvacijo“ tega našega ljubega dinarja je za študente VDO VTŠ povzročila prava papirna ofenziva. Kako tudi ne, saj je cena študijskih pripomočkov narasla v povprečju celo za 200 do 300 odstotkov. Prav gotovo je treba izgubo poslovanja knjižničarske dejavnosti nekako pokriti, naj bo torej študent poskusni zajček. Da, ni napaka, pravilno ste prebrali: zopet nekdo, ki je vsega tega najmanj kriv, toda pomoči ni. Ostaneta le dve poti: kupiti knjigo (skripta) ali pa si jo izposoditi. Ampak kje? Kdo je kupil tista stara skripta, obledela od sonca, slabo vezana (lepljena), slabo tiskana na papirju, ki je včasih celo slabši od časopisnega. Samo on! No, saj on jih pa itak lahko kupi, pa jaz, ti ... Tako bodo ta skripta romala okrog in zakrivala grehe, ki so bili storjeni nam vsem, še tisti peščici, za katere nakup ne bi bil kdo med zainteresiranimi prikrad, češ, tudi tukaj je potrebna socialna diferenciacija, ali ni že dovolj vidna med razvitimi in nerazvitimi.

Tudi dva tanka izpitna lističa sta doživela po enaki poti dvig svojega standarda, ne oziraje se na čigav račun, le da se zadosti novim pogojem in željam. Literatura za študij predstavlja tako že pravo bogastvo za študenta, skratka ni mu treba več sanjati o avtomobilu, zlatu, vili..., že dve tanki prijavnici sta mnogo (še vedno ni jasno, zakaj študent plačuje prijavnico za obračun osebnega dohodka pedagoških delavcev na VTŠ). Kolikor študent ne opravi izpita, predstavlja to zanj že pravi luksuz, seveda če ga pri tem ne reši profesorjeva dobrosrčnost in mu vrne prijavnico. Kdor pa pade tudi drugič, je lahko v stalnih skrbih pred komisijo za ugotavljanje premoženja, kajti 2,40 din (dve prijavnici) je strošek, ki lahko nasiti lačnega študenta, čeprav le s pol kilograma črnega kruha. Naj kdo reče, da ni tako, in bomo zopet verjeli besedam, ki jih je povsod na pretek, a nikakor ne najdejo povezave z dejanji. Ravno zato se ne da zaniškati stvari, ki so vsem popolnoma jasne, le da se jih odgovorni premalo zavedajo, oziroma se vse rešuje vedno še iz plamenov. Kadar skuša dobiti študent odgovor, zakaj je tako, ponavadi naleti na nerazumevanje in celo zanikanje obstoječega stanja,

četudi je dovolj očitno; vendar zopet prevladujejo besede, pojasnila o nemogočem položaju, tudi izgovorov in nasvetov ne manjka, in ravno to te potegne v svet virtuoznosti in postaneš — melanholičen konj. Tako ostaneš zopet tam, od koder prihajaš, si čistiš pesek iz izbuljenih oči ter se končno sprijazniš z usodo in se zadovoljiš s trenutnim stanjem, pri tem pa spet pozabiš nase in na tovariše, ki lomijo vsak dinar na dele.

Kaj pomeni podatek, da so se posamezne študijske publikacije na visoki tehniški šoli podražile celo za 500 do 600 odstotkov, ena celo za 3000 odstotkov, lahko presodite sami. Zares obupno. Odgovorni se izgovarjajo z dejstvi, češ knjižničarsko-založniška dejavnost ima vsakoletno izgubo, ki jo je treba pokriti in enkrat za vselej izkopati iz težav. Torej, študentje, „z združenimi močmi gre lažje.“ saj nas je prek tisoč, pokrijmo njihove napake! Vsi tarnajo, da ni zagotovljenih dovolj sredstev za založništvo, finančne stiske so povsod obupne; študent naj torej preneha s študijem in odide v planine k ovcam sedaj, ko se je vsaj štipendijska politika zasilno uredila. Poznamo tudi razpredeno strategijo, ki prisili študenta, da se vključuje v črno trgovino za preprodajo študijskega gradiva z ogromnimi dobički, toda njena politika je žal zelo uspešna še zlasti zato, ker gre največkrat za težko dostopno strokovno literaturo. Tudi tukaj bi se dalo marsikaj narediti in preprečiti nesamoupravne odnose na poti med založniki in uporabniki. Gotovo bi bil skupen nastop VTŠ kot tudi drugih mariborskih višjih in visokih šol s fakultetami ljubljanske univerze korak dlje v prizadevanjih za cenejši in boljši učbenik, s tem pa bi napovedali tudi konec stihiji v knjižničarski in založniški dejavnosti. Toda opaziti je nezdravo mentaliteto tako nekaterih naših kot tudi ljubljanskih visokošolskih delovnih organizacij, natančneje posameznikov v njih.

Druga poteza, ki bi bila prav gotovo tudi učinkovita, je prodaja starih skript in drugih potrebnih študijskih pripomočkov. Žal so tukaj prisotne ugotovitve, da se že uporabljena literatura sežiga ali kako drugače uničuje, včasih ostaja tudi na policah v kletah ali na podstrešju ter tako ne najde povratka nazaj v pedagoško izobraževalni cikel.

Tretja možnost je tuja literatura, ki je ali prestara ali pa tudi neprebavljiva za študente s slabo jezikovno podlago, zlasti ker je tuj jezik celo na II. stopnji VTŠ izključen iz učnega programa visoke šole, da raje molčimo o višji šoli. Gotovo že samo dejstvo, da študirajo manj kot 3 % naših študentov poleg domače tudi tujo literaturo, pove verjetno dovolj, mogoče celo preveč. Tako je pač načrtan učni program in konec, bodoči diplomant, a laik za tujo literaturo.

Obstaja pa še ena alternativa, ki določa družbeno skrb za nabavo učbenikov socialno šibkejšim študentom, a ta je po mnenju mnogih „nemogoča“.

Končno še stvar, ki študente VTŠ najbolj bode v oči! Zakaj se je podražitev študijskih pripomočkov izvedla brez vednosti študentov, tako, kakor da je to vprašanje, ki se sploh ne dotika študenta in njegovega položaja, temveč le tistih, ki so o tem odločili? Študentje smo bili torej zopet ignorirani. Ali naj to vzamemo za vzor pri razvijanju samoupravljanja? Naj tudi sami delamo tako v prihodnosti? Čeprav naša prisotnost položaja verjetno ne bi spremenila, pa le ni vseeno, zakaj je bilo treba tukaj pozabiti na osnovna načela našega socialističnega izobraževanja in sedaj izvajati anketo o štipendiranju, ki naj deluje kot narkotično sredstvo mimo svojega namena.

Kaj sploh še preostane študentom iz socialno šibkih družin, saj so vedno v slabšem položaju od ostalih? Brane Srčnik

Obvezni učni pripomočki so zaradi neenotnih kriterijev izdajanja in naglo rastočih cen prava nadloga za uboge študentske pare. Zamislimo se nad materialnim položajem študentov — nad nerešeno štipendijsko politiko, nad problemom strehe nad glavo, nad cenami študentske prehrane, nad nesocialističnimi cenami luksuznega blaga, kakor so obleka, leposlovne knjige, kakšen sok ali morda pivo — pa nas bo neprijetno zmrazilo. K vsem tem nerešenim vprašanjem je potrebno namreč pristeti še eno obvezni učni pripomoček (skript, knjig, tablic ...), ki se prodajajo na osnovi ekonomske računice, poleg cene pa tudi hitrost izdajanja teh obveznih pripomočkov. Niso redki avtorji, ki so pred dobrim letom izdali knjigo, letos novo — vsaka pa je obvezna! Redkejši so avtorji (npr. profesorica Maričeva s PA), ki se odrečejo avtorskemu honorarju, da bi lahko študentje obvezni učbenik dobili po nižji ceni.

Učitelj pa lahko k nižji ceni posameznega učnega pripomočka pripomore tudi drugače. Nerazumno (vsaj za kupca — potrošnika) je kupovanje novih skript, če je prišlo do sprememb morda le v poglavju, dveh — lahko se izda samo to poglavje, pa je zadeva rešena — ceneje.

Študentska organizacija na VEKŠ je nabavo dražjih knjig uredila tako (odgovarjata predsednik in sekretar KS ZSMS VEKŠ Jani Miljenovič in Borut Rataj):

Jani: „Najdražji obvezni učni pripomočki so pri nas knjige iz zbirke EPOK, ki jo izdaja Založba Obzorja. Cene teh knjig so se dvignile tudi na 26 starih tisočakov, so pa obvezne. Znižanje cene smo dosegli le za eno knjigo, in to za 40 odstotkov. Mislim, da je potrebno z Založbo Obzorja navezati tesnejše stike in skleniti sporazum o prodaji njenih knjig — učbenikov študentom po posebnih cenah.“

Borut: „Pričeli smo z zbiranjem in prodajanjem (v obliki posrednikov) starih, obrabljenih učbenikov. Prodajamo jih po polovični, pa celo nižji ceni. O tej akciji smo študente informirali z oglasi, internim radiom in na sestankih osnovnih organizacij ZSMS. Študentje so prinesli dovolj starih skript, interesentov zanje pa ni bilo. Mislim, da moramo razbiti „hohštaplersko“ miselnost, da mora imeti vsak študent nova skripta!“

Jani: „Zaradi visokih cen knjig, ki se kot obvezni učni pripomočki izdajajo zunaj šole, bi se morali dogovoriti, naj takšne knjige ne bi bile obvezne, če njihova cena ni dostopna. Našel pa bi se še en izhod: da bi interna knjižnica nabavila večje količine vseh učbenikov.“

Študent prorektor Mik Rebernik pa meni o tem vprašanju takole:

Mik: „Vsaka šola naj bi zagotovila ustrezne učne pripomočke po dostopnih cenah. Poznamo izdajateljsko politiko naših založnikov in zato bi morali poiskati drugačne rešitve. Ne bi smeli izdajati knjig, pač pa skripta in odrediti bi se morali zahtevi, da s ceno knjig plačujejo študentje tudi avtorske honorarje.“

Drugo akcijo pa bi morali sprožiti ZSMS s tem, da bi na vsaki šoli preučila „kritične“ učbenike in se o tem pogovorila z izdajateljskimi in študijskimi komisijami na šoli in pri ZSMS. S skupnimi zahtevami je potrebno priti potem na svet univerze in se tam razjeziti.“

Dan odprtih vrat je prazen

Komisija za idejnopolitično delo pri univerzitetni konferenci ZSMS Maribor je ocenila, da je dan odprtih vrat premalo za informiranje bodočih študentov o delu na posamezni visoki šoli. Zaradi tega je pripravila pogovore z dijaki vseh mariborskih srednjih in strokovnih šol in zadolžila posamezne visoke šole — ustrezne komisije na teh šolah — da pripravijo pogovore z interesi

- o dolžnostih in pravicah študentov na mariborski univerzi,
- o delu ZSMS in
- o specifičnih pogojih dela in študijskega režima posamezne šole.

Za organizacijo pogovorov so po ključu „pričakovane nadaljevanja“ šolanja zelo logično izbrane posamezne visoke šole za seznanjanje določene srednje šole s problematiko, ki je zgoraj navedena. Tako bodo za dijake ekonomske srednje šole poskrbeli študenti VEKŠ in VPS, za dijake tehniške kmetijske šole študenti VAŠ itd.

Upajmo, da bo takšna oblika prinesla boljše rezultate pri vpisu in seveda predhodnem kristaliziranju želja dijakov za določeno študijsko smer.

Kje je humanost študentov

V četrtek, 18. marca, je bila na VTŠ vsakoletna krvodaalska akcija. Študentje naj bi darovali kri. O pomembnosti teh akcij ne bi pisal, saj se zavedamo, koliko krvi je potrebno, zavedamo se humanosti krvodajalstva. Pa se res? Krvodajalske akcije se je udeležilo 111 študentov, 5 jih je bilo zavrženih, 106 pa jih je kri tudi darovalo. Podatki so na prvi pogled zadovoljujoči, vendar le na prvi pogled. Ob dejstvu, da univerzo v Mariboru obiskuje skoraj 4000 študentov, pa je rezultat porazen. Kje so še ostali študentje, kje je njihova humanost?

Največ študentov, ki so dali kri je bilo iz VTŠ, najmanj pa s pravne šole.

Krvodajalci se sprašujemo, če mogoče ostali ne poznajo osnovnega namena krvodajalske akcije. Mogoče mislijo, da se njim ne more zgoditi nesreča. V današnjem življenju je pač tako, da je nesreča nenehni sopotnik človeka. Danes dam kri jaz tebi, jutri ti meni. Dosti je krvodajalcev — ti se tega zavedajo, vendar ob nanehnem naraščanju nesreč žal ne morejo zadovoljiti potreb transfuzijskih oddelkov.

Mogoče ni osnovni vzrok ravno pri študentih, saj jih je nekaj reklo, da o akciji niso bili pravočasno obveščeni. Nekaj na tem je prav gotovo res. Krvodajalsko akcijo je organizirala univerza, mogoče so prekasno obvestili šole o akciji, vendar se ob tako pomembni akciji take napake ne bi smele dogajati.

JANEZ BRATKOVIČ

Nedefinirana množica

O asistentih in njihovem delu vemo študentje zelo malo. Vidimo jih včasih na vajah, pogosteje pa slišimo, da opravljajo svoje študijske obveznosti — zatoj drži študentska trditev, da imajo študentje boljše odnose s profesorji kakor z asistenti.

Zaradi boljših odnosov: nekaj se jih krha zaradi tega, ker hočejo asistenti ustvarjati formalno avtoriteto, nekaj zaradi njihovih učnih obveznosti, nekaj pa (in to precejšen del) zaradi njihove nedefinirane vloge v okviru ZSMS.

Mladi delavci — do 27. leta — so v delovnih organizacijah in krajevnih skupnostih združeni v enotno organizacijo ZSMS; enako tudi študentje.

Pri pregledu starostne strukture asistentov lahko ugotovimo, da jih velika večina še ni dosegla te starostne stopnje, da pa niso (NIHČEI) člani ZSMS, pač pa svoje interese združujejo in uresničujejo le v zvezi sindikatov ali zvezi komunistov. To prav gotovo ni preveč dobro, če pogledamo na naše težave pri krepitvi vsebinskega (idejnopolitičnega dela v ZSMS) in organizacijskega dela, kjer bi nam lahko s svojimi bogatimi izkušnjami največ pomagali prav asistenti.

Zatoj: študentje, zahtevajte, da se v vaše delo vključijo tudi asistenti, da bodo, kakor vi, tudi oni nosili skrb in obveznost za družbenopolitično delo v naši mladinski organizaciji.

S tem pa bo, tovariši asistenti, minila tudi vaša bojazen, da vam ne bo uspelo ustvariti formalne avtoritete — ne bo vam potrebna, kajti na samoupravni socialistični univerzi nikomur ne rabi.

vem

Intenzivni začetek, kakšen konec?

Pred kratkim se je sestal svet še popolnoma nove samoupravno preosnovane visokošolske delovne organizacije Visoka tehniška šola na 1. seji. Ze sam dnevni red je bil prirejen načelom pravkar nastale, toda krepko zamišljene oblike procesa izobraževanja pod novimi pogoji ter z namenom večje povezave profesor—študent—uporabnik. Ni naključje, da se je ta za študente izredno pomembna in družbeno zasnovana tendenca uresničila ravno v času „odpiranja vrat“ najširšim množicam pri premagovanju zakoreninjene lagodnosti, ki je bila in je še vedno prisotna marsikje. Torej vse še ni rešeno; pojavljajo se namreč zopet nekatera vprašanja iz preteklosti, opaziti je celo neprijetnost študentovega sodelovanja pri stvareh, ki se praktično preizkušajo na njegovi koži. Konca tega gotovo ne moremo in niti ne smemo pričakovati od družbe, temveč od posameznikov, katerih zavest pri razvoju družbe stagnira ali pa se ji namenoma upirajo.

Sejo je odprl dr. Bruno Štiglic. Sledila je izvolitev Mirana Guzlja in Ivana Kocmuta za predsednika oziroma podpredsednika sveta VDO VTŠ, nakar je bivši direktor VTŠ dr. Ljubomir Črepinšek orisal dosednji razvoj šole, uspehe in težave, s katerimi se je šola soočala od ustanovitve do danes. Temeljito se je zavzel tudi za to, da se začeta pot pri uspešnosti pedagoške dejavnosti nadaljuje, saj je plod prizadevanj za združevanje gospodarstva in šolstva v severovzhodni Sloveniji. Opisal je problem investicijske izgradnje šole v obdobju 1975—1980 ter pri tem opozoril na nujnost resnega dela pri reševanju materialne baze šole.

Kratek povzetek razvoja šole in njene študentske populacije:

Višja tehniška šola je bila ustanovljena novembra 1959 kot SOS za gošpodarstvo mariborskega bazena. Izvajala je pouk I. stopnje na oddelkih za strojništvo, elektrotehniko, gradbeništvo ter kemijsko in tekstilno tehnologijo. Potrebe po diplomiranih inženirjih so zahtevale ustanovitev visoke šole, ki jo je skupščina SRS potrdila v letu 1973. V študijskem letu 1973/74 je pričel z drugostopenjskim študijem oddelek za strojništvo, medtem ko se je transflacija pouka na ostalih oddelkih pričela v šolskem letu 1975/76. Istočasno je šola odprla v Celju tudi dislocirana oddelka za strojništvo in gradbeništvo, ki izvajata pouk prve stopnje.

Dosedanja organizacijska oblika je bila takale:

- a) oddelek za strojništvo, ki ima
 - konstrukcijski odsek,
 - tehnološki odsek,
 - odsek za tekstilno tehnologijo;
- b) oddelek za elektrotehniko, ki ima
 - odsek za energetiko,
 - odsek za elektroniko;
- c) oddelek za gradbeništvo, ki ima
 - operativni odsek,
 - komunalni odsek;
- d) oddelek za kemijsko tehnologijo.

Danes ima šola na vseh štirih VTOZD 1381 rednih študentov. V več slovenskih mestih organizira VTŠ tudi študij ob delu: Maribor, Celje, Velenje, Ravne, Murska Sobota, Trbovlje, Kranj, Postojna in Metlika, kjer se trenutno izobražuje 2187 izrednih študentov. Od ustanovitve do konca leta 1975 je na šoli diplomiralo 1913 rednih in 614 izrednih študentov, torej 2537 diplomantov prve stopnje.

Največ vpisanih študentov je iz mariborske regije, vendar jih je precej tudi iz drugih slovenskih pokrajin. Sledijo še študentje iz Hrvaške, Srbije, BiH in iz tujine (Irak, Sirija, ZAR, Venezuela). Socialna struktura študentov je dokaj ugodna, saj

izvira več kot polovica študentov iz kmečkih in delavskih družin ter je na najugodnejšem mestu med visokošolskimi delovnimi organizacijami mariborske univerze.

Šola ima danes 105 učiteljev, od tega 68 v rednem in 38 v pogodbenem delovnem razmerju. Trenutno je na šoli 23 DOKTORJEV ZNANOSTI IN 15 magistrov.

Prostori šole obsegajo v celoti okoli 9000 kv. m površine, od tega je 7000 kv. m namenjenih neposredni pedagoški dejavnosti. Šola ima knjižnico s čitalnico, ki vsebuje preko 20.000 knjižnih enot. Od leta 1969 ima šola računalniški center z elektronskim računalnikom IBM 1130. Lansko leto je bil zgrajen še center NC — tehnologija. Potrebno pa je opozoriti na nezadostno materialno bazo, katere delež na študenta je še vedno pod veljavnimi normami.

Sledila je razrešitev dosedanjega direktorja šole in njegovih pomočnikov ter imenovanje dr. Bruna Štiglica za dekana in dr. Pavla Šmarčana za prodekana šole ter izvolitev izvršilnih organov sveta VDO Visoke tehniške šole.

Ob koncu je novi dekan podal še osnutek programa dela za obdobje 1976—1980 na VTŠ univerze v Mariboru. Smernice programa so naslednje:

- oblikovanje študija na drugi stopnji vseh oddelkov,
- utrditev samoupravljanja v VDO in VTOZD,
- oblikovanje usmerjenega izobraževanja,
- raziskovalno delo,
- družbenopolitična vzgoja delavcev in študentov VTŠ,
- podiplomski študij,
- investicije,
- uveljavitev stabilizacijskih ukrepov,
- učbeniki,
- delovna skupnost skupnih služb,
- družbenopolitično delo.

V prihodnje bomo lahko analizirali uspešnost samoupravnih organov na VTŠ natančneje kot doslej, kajti ovir za delo naj ne bi bilo.

Brane Srčnik

Preden pričneš brati ta članek, se ri razjasnite pojme o vlogi in pomenu tiskane besede nasploh – kot komunikacijskem sredstvu, umetniškem izrazu ali učinkovitem sredstvu proti dolgem času. Kajti vse te lastnosti so v bistvu zastopane tudi v knjigi kot specifični obliki tiska.

Po namenu delimo knjige na številne vrste – zdaj bom uporabila najbolj grobo in enostavno delitev: na znanstveno (sem prištevam tudi popularna skripta) in leposlovno literaturo. Leposlovje se deli po zunanji podobi na poezijo in prozo (zanimivo: če vprašaš študenta, kaj bere oziroma med kakšnimi knjigami izbira, je to skoraj gotovo roman, ko omeniš poezijo, se šele spomni, da je tudi to „knjiga“). Sicer pa o popularnosti zvrsti branja pozneje.

Žalostne ugotovitve glede zahtevnosti branja študentskega življa bom navedla kasneje, ko bom obravnavala dejavnike, ki nanj vplivajo v tem času, v času študija. Iz lastnega prepričanja, da temu ne pripomorejo samo reklama, cena knjig, pomanjkanje časa in osebni interesi, temveč je treba iskati korenine drugod, bom začela z

OSNOVNO ŠOLO

Ne bi mogla reči, da daje osnovna šola premajhen poudarek literaturi. Predmet „slovenščina“ ne doživlja nobenih revolucionarnih sprememb v učnovzgojnem procesu (kot npr. matematika), tudi način podajanja ni bistveno spremenjen. Zahtevati kaj podobnega tudi ni mogoče. Znano je, da ima človek določene dispozicije že s samim rojstvom, da pa je velikega pomena to, kako jih zna razviti oziroma kako k temu pripomore okolica. Veliko ljudi, ki se aktivno ukvarjajo z leposlovjem, priznava, da je k temu pripomoglo dobro mentorstvo učitelja iz osnovne šole. Osnovnošolci so prisiljeni brati, pisati čtiva, nasploh seznanjati se s književnostjo. V neenaki meri je odvisno od posameznika, koliko ta „morati“ jemlje kot prisilo in koliko „postaja stvar njegova“ – v neenaki meri glede dispozicij in vpliva učitelja. Prenatranost učnega programa za osnovne šole in preobremenjenost učiteljev ne dopuščata, da bi posameznim učencem svetovali oziroma dali za čtivo tako knjigo oziroma knjigo take tematike, ki jih zanima. To rešujejo prosti spisi in podobno. Vseeno pa bi bilo treba dati učencu več samostojnosti pri izbiri obveznega čtiva. Pravilno je, da osnovnošolci spozna vse vrste branja, premalo pa je upoštevano dejstvo, da vsi niso navdušeni nad knjigami, da jih prevelik poudarek na nekaterih zvrsteh kot razvijajočo se osebnost, ki je krepko podvržena vplivom odbija tudi od drugih, njemu dostopnejših in razumljivejših področij. Več avtonomije volji in nasvetom, bi na kratko rekli pravniki.

DIJAŠKA LETA

Srednje šole so poglavje zase. Učni načrt postavlja domačo književnost na konec zadnjega leta. Jasno je, da se je potrebno najprej seznaniti z zarodki književnosti, slediti časovnemu razvoju različnih kulturnih napredkov narodov (čigar neposredni odraz so knjige), zaobjeti književnost vsega sveta. Tudi tu ne gre brez obveznih čtiv – so potrebna. Problem je drugje. Napisati jih je treba po ukalupljenem vzorcu – jasno in čisto; tudi to ni kritično. Torej: skoraj vsaka knjiga ima spremno besedo in gorje tistemu dijaku, ki je ne bi prečital oziroma upošteval glavnih točk tega uvoda. Vsekakor je potrebno, da ta del prečitaš prej, preden začneš brati knjigo, saj jo tako lažje razumeš. Prepričana sem, da ni stvar dijakov, da v čtivu potrjuje pomen dela, ki je v vrednostni lestvici literature že tako utrjen, pač pa da gleda nanjo s svojimi očmi. Ni nujno, da s svojim laičnim mnenjem zanika ceno dela, sam jo mora dojeti in razumeti – ne skozi oči recenzenta ali profesorja, ki ne bo nikoli označil dela in avtorja drugače, kot piše v enciklopedijah. Najhuje je, da svobodnejše mnenje dijakov, izraženo v čtivu ali drugi obliki, prizadene na najbolj boleč način: slabša ocena. No, niso vsi profesorji taki, jih je pa dovolj, da mnogim zagrenijo veselje do leposlovnih del. Naj se povrnem k misli na začetku odstavka. Sodobne literature razen

redkih knjižnih moljev študentje ne poznajo. Eden glavnih vzrokov je ta, da je ob koncu srednje šole zmanjkalo časa za to književnost, panične priprave na maturo pa tudi zmanjšajo dijakovo zanimanje.

ŠTUDENT IZBIRA SAM

Potem se zaposliš ali greš študirat. Ni mi znano, kako ostajajo navezani na knjigo prvi, ali se njihova potreba po branju kot razvedrilu ali čemerkoli že poveča ali usiha. Vem pa za približno stanje pri študentih: je presenetljivo slabo.

Z razmišljanjem o osnovno – in srednješolskem učnem programu sem hotela nakazati, kje tiči vzrok za takšno nezahtevnost študentov do čtiva. Preprosto: nikoli si niso mogli sami izbirati čtiva oziroma – njihovo „interesno področje“ je omejeval izbor knjig, ki jih diktira učni načrt. Še bolj pa je na njihovo nekritičnost ali „nevzgojen odnos“ do knjig vplivala zapoved profesorja: ta knjiga je taka, največjo vrednost ima zaradi tega, njen pomen je takl Problem bi moral biti bolj elastičen, naj bi recimo določal samo avtorja, delo za obvezno čtivo izbere dijak sam.

Študent torej ni sposoben (govorim o večini študentov) samostojno izbirati knjig, ki jih bere. Poudarjam, da ne samo zaradi vplivov, ki se jim ne more upirati, preprosto ni vzgojen in sposoben najti primerno čtivo zase. Ne razlikuje literature različnih težavnostnih stopenj in ne more usklajevati svoje trenutne želje po branju s tematiko, stilom in globino knjige. Nobenega vsiljevanja literature ni več (izvzet je študij na PA), odslej vpliva na branje oz. nebranje sama prirojena dispozitivnost z najpogostejše negativnimi posledicami omenjenega obveznega branja in mišljenja o prebranjem.

Kako pa na priljubljenost knjig vpliva prosti čas, reklama in ne nazadnje cena knjig, bom orisala v naslednji številki.

Marija Šuta

Študentski pokrajinski klubi

Pri predsedstvu pokrajinskih klubov v Mariboru (kmalu združenje študentskih pokrajinskih klubov), je trenutno evidentiranih štirinajst klubov, in sicer: sedem regijskih klubov (Pomorci, Korošci, Gorenjci, Istrani, PPrimorci, Dolenjci in Posavci), šest klubov, ki zajemajo eno občino (Žalec, Celje, Velenje – Šaleški študentski klub, Ptuj, Šmarje pri Jelšah in Slovenske Konjice) ter Mednarodni klub prijateljstva.

DRUŽBENOPOLITIČNO DELOVANJE IN AKTIVI ZK

Družbenopolitično delovanje klubov se odraža predvsem v organizaciji seminarjev v sodelovanju z družbenopolitičnimi organizacijami, kjer se seznanjajo s tekočimi problemi in s svojo občino. Ostalo tovrstno delovanje znotraj klubov pa ni ravno v razmahu. Tu pa se pojavi vloga aktiv ZK v klubu. Aktiv ZK je oblika in metoda dela komunistov v klubu, aktiv je dinamična organizacijska oblika, ki se sestaja ob aktualnih dogodkih, ob nastanku notranjih problemov v klubu. Aktiv ZK ne sme prepuščati delovanja kluba in delovanja komunistov kakršnikoli stihiji. Komunisti morajo biti v klubu najaktivnejši del in nenehno skrbeti za aktivno vključevanje vseh članov kluba v idejno- in družbenopolitično in seveda v vse ostalo delo v klubu. Aktiv ZK je vezan na občinski komite ZK, vezan pa naj bi bil tudi na univerzitetni komite ZK prek PPK; v tej smeri se ravnokar dogovarjamo z UK ZK.

KULTURA, ŠPORT

Kulturna in športna komisija pri predsedstvu pokrajinskih klubov skrbi za medsebojna kulturna in športna srečanja klubov (aprilske igre). Kulturna komisija je uspešno pripravila razstavo Od kod prihajamo. Namen te razstave je prikazati širši mariborski javnosti specifično krajev, od koder prihajajo študentje mariborske univerze. Posamezni klubi prirejajo v domačih občinah v sodelovanju s študijsko knjižnico razstave z naslovom Predstavljamo vam univerzo Maribor.

Klubi, ki so združeni pri PPK v Mariboru, v večini nimajo komisij za a, Tommy informativno dejavnost in komisij za SLO, MDA in družbeno samozaščito; prav tako teh komisij ni pri PPK. Letošnji seminar je pokazal potrebo po ustanovitvi teh komisij in dal tudi konkretne predloge za akcijski program, kar bomo skušali čimprej uresničiti.

Ob tej priložnosti apeliram na vsa vodstva študentskih pokrajinskih klubov, da čim vestneje skrbijo za uresničitev akcijskega programa predsedstva pokrajinskih klubov, da PPK posredujejo vse informacije o delu kluba, da se njihovi delegati udeležujejo vseh sestankov predsedstva pokrajinskih klubov.

Stojan Povh

Rast višje šole v visoko

V času, ko univerza v Mariboru krepko koraka po poti razvoja pomembne ustanove učno vzgojnega izobraževalnega procesa severovzhodne Slovenije, višja pravna šola pridno vadi korake za prehod v visokošolsko ustanovo.

Višja pravna šola — sestavni del združenega dela, slovenske samoupravne socialistično angažirane pedagoško raziskovalne institucije in Univerze v Mariboru — njeni delavci in vsi samoupravni subjekti so si po določilih Ustave SFRJ in SRS, zakonu o visokem šolstvu in dokumentih vodstev ZKJ, ZKS in SZDL, ki idejno in pravno normirajo družbeno funkcijo pedagoško raziskovalnih institucij, v prihodnjih dveh letih zastavili zlasti naslednje naloge:

1. Krepitev marksistično znanstvene osnove študijske stvarine in pedagoško raziskovalnega dela, s čimer morajo in hočejo usposabljanje strokovno sposobne in samoupravne socialistično angažirane pravne kadre in družbene delavce.

2. Razvijati vzgojno izobraževalno in raziskovalno dejavnost, ki vidi prihodnost v tesni povezavi z združenim delom.

3. Krepitev kadrovske baze kot bistvene sestavine samoupravljanja v smislu permanentnega pretoka kadrov (praksa-izobraževalna sfera—praksa).

4. Vsebinsko (programsko), organizacijsko in metodično izpopolnjevanje študija ob delu.

5. Intenzivirati raziskovalno delo na družboslovnem področju samostojno in ob podpori pristojnih organizacij na nivoju občine in republike.

6. Permanentno izobraževanje kadrov iz družbene baze.

7. Ustvariti vsebinske, kadrovske in materialne pogoje za prehod v visokošolsko ustanovo.

Vodstvo ZKS na podlagi stališč, ki jih je sprejel IK CK ZKS na seji 29. aprila 1975, ne le podpira razvoja prizadevanja delavcev VPS v Mariboru, marveč tudi zavezuje vse relevantne subjekte zlasti mariborske regije, posebej komuniste, ki delujejo na vseh ravneh samoupravne strukture združenega dela (v družbenoekonomski in politični sferi kakor tudi v samoupravni strukturi univerze), da upravičijo to politično zaupanje in naloge uresničijo v smislu „prehoda“ na drugo stopnjo.

Vodstvo Višje pravne šole v Mariboru je pri ugotavljanju dejanskih možnosti pripravilo dve različici:

a) Pripraviti pogoje drugi stopnji za študente ob delu, ki šoli praktično tudi povrnejo vse stroške šolanja in tako način finansiranja odpade.

b) Direktni prehod na drugo stopnjo za redne pa tudi za izredne študente. Verjetno prva varianta študentu prava samo utira pot do nastanka redne oblike ustanove učno vzgojnega izobraževalnega procesa iz njegove interesne sfere in tako zanj ni zanimiva. Priznava torej samo drugo varianto, ki pa je zelo negotova in sorazmerno težko izvedljiva.

Z nastankom druge stopnje je povezanih kup problemov, kot so:

MARIBORSKI FILMSKI AMATERJI V KLUBU MARIBORSKIH ŠTUDENTOV V LJUBLJANI

Dne 16. marca 1976 je v prostorih Kluba mariborskih študentov v Ljubljani gostovala filmska amaterska skupina Paranoia iz Maribora.

V polni dvorani kluba, ki so jo zasedli ljubitelji amaterskega filma, je bilo prikazanih devet filmov, ki so bili prikazani in nagrajeni na festivalih amaterskega igranega in dokumentarnega filma v Mariboru in Ljubljani. Z ozirom na to, da je bila tovrstna kulturna prireditev prvič v Klubu mariborskih študentov, je razumljiv velik obisk in zanimanje za projekcijo, saj je bilo med obiskovalci tudi nekajtakih, ki se sami amatersko ukvarjajo s filmom.

Obiskovalci so bili ob prikazanih filmih navdušeni, predvsem nad eksperimentalnim filmom Stol, ki ga odlikujeta kamera in izrazit smisel za prikaz neživega predmeta v zanimiv, dinamičen del naše vsakdanjosti; nad dokumentarnim filmom Lari fari, ki prikazuje brezcljni vsakdan mladine, ki se zbira v Emoni, nad igranimi filmi, kjer izstopa fotografija z izrednim občutkom snemalca za lirčnost zgodbe, ter dvema kratkima zabavnima filmoma, ki sta sprožila sproščen smeh med gledalci in opozorila na igralsko nadarjenost protagonistov.

Po projekciji je stekel živahen razgovor med gledalci in člani skupine Paranoia, ki so vsi študentje iz Maribora. Udeležence pogovora so zanimali predvsem tehnični in finančni problemi pri snemanju filmov in načrti skupine v prihodnosti. Po pogovoru z gledalci sem zaprosil člana skupine Paranoia Dušana Ivanišina za nekaj besed o njihovem delovanju. Povedal mi je, da je bila skupina ustanovljena pred dvema letoma, na pobudo štirih članov, ki se jim je lansko leto pridružil še peti član. Snemajo samostojno ali skupaj, ukvarjajo pa se predvsem z igranim in eksperimentalnim filmom, v čimer se razlikujejo od drugih filmskih amaterjev, ki snemajo pretežno dokumentarne filme. Kot vsem amaterjem povzročajo tudi njim težave pomanjkljiva tehnična oprema in denar.

Kljub tem težavam pa je skupina Paranoia dosegla že lepe uspehe, saj je dobila na festivalih amaterskega filma v Mariboru in Ljubljani od poslanih sedmih filmov kar za štiri nagrado ali diplomu, kar zgovorno kaže na uspešnost skupine. S svojim delovanjem so mladi filmski amaterji iz Maribora poživili in razgibali amatersko filmsko delovanje v Mariboru in prispevali k napredku kulturnega sodelovanja med filmskimi amaterji v Sloveniji in Jugoslaviji.

Drago Cafnik

1. Prostorski: Sedanji prostori „prve stopnje“ so premajhni za vse študente Višje pravne šole, saj imajo le dve sorazmerno manjšni učilnici in nekaj profesorjskih kabinetov. Učilnice so praktično ves dan zasedene, saj jih obiskujejo redni in izredni študenti. Druga stopnja si torej z njimi ne bo mogla pomagati, zato je treba rešitev nujno iskati drugod. Takšne možnosti daje drug višješolski zavod — pedagoška akademija, ki se že letos iz „starih“ prostorov v nove na Gosposvetski cesti blizu tovarne Primat. Stari prostori bodo torej prihodnje leto prosti, vendar potrebni adaptacije pred vselitvijo druge stopnje pravne šole v Mariboru. Natančnega datuma dograditve pedagoške akademije in adaptacije njenih starih prostorov nihče ne ve.

2. Kadrovski: Ta je kljub svoji proporciji pravzaprav najlažje rešljiv. Višja pravna šola bo imela prihodnje leto pet do šest doktorjev znanosti, kolikor jih je imela tudi ljubljanska pravna fakulteta ob svojem nastanku. To število bi pri zadostni angažiranosti profesorjev z Visoke ekonomske šole iz Maribora in profesorjev z ljubljanske pravne fakultete popolnoma zadoščalo.

3. Finansiranje: To je pravzaprav edini problem, ki ni skupne narave za obe varianti, saj vemo, da se študentje ob delu financirajo sami, redne študente pa financira republiška izobraževalna skupnost, ki pa mora sklep o tem šele sprejeti.

Takšne so torej težave, ki pa se kljub resnosti položaja bojda dajo premestiti, tako da bo mariborska univerza dobila tudi visoko pravno šolo, ki bo zaradi svoje upravičenosti vsekakor dobila soglasje skupščine SRS. Temeljne smernice za novo stopnjo je v veliki meri podala že Višja pravna šola v Mariboru. Njena vzgojno izobraževalna in raziskovalna dejavnost izhaja iz združenega dela po načelu svobodne menjave dela. To omogoča in nalaga pedagoško raziskovalni instituciji in njenim delavcem nove prvine v uresničevanju družbene funkcije. Šola se vključuje v združeno delo s sodelovanjem subjektov združenega dela in družbenopolitičnih dejavnikov pri oblikovanju izobraževalne politike, študijskega programa in upravljanju šole, z dopolnilnim izobraževanjem pravnih in drugih kadrov, ki delujejo na različnih družbenih področjih (prirejanje seminarjev, posvetovanj, z družboslovno publicistično dejavnostjo, s prizadevanjem za kvaliteto in intenzifikacijo študija, interdisciplinarnost, posodabljanje študija, zmanjševanje osipa, skrajšanje študijske dobe) ter s tem v realizacijo stabilizacijske politike.

Za metode svojega dela je koordinacijski odbor družbenopolitičnih organizacij VPS s svetom VPS pripravil pet komisij, ki so že začele in so: a) koordinacijska komisija za razvoj VPS (z ugledno politično sestavo), b) komisija za pripravo študijskega programa in načrta, c) komisija za kadrovska vprašanja, d) komisija za prostorska in finančna vprašanja, e) komisija za raziskovalno delo ter permanentno izobraževanje pravnih in drugih kadrov.

S takšnim razvojem akcije je mariborska visoka pravna šola torej že samo vprašanje časa.

Bojan Peče

Industrijska revolucija je imela za posledico množico raznih izumov in s tem zamenjavo nočnega dela s strojinim ter pripomogla k še večjemu izkoriščanju proletariata. Ko je bilo omejeno oz. delno ukinjeno otroško delo na odločno konvencijo angleškega delavskega razreda, se je le-to usmerilo na izrabljanje ženske delovne sile. Pri ukinutvi nočnega dela žensk je imela veliko vlogo Mednarodna organizacija za zakonsko zaščito delavcev. Ta organizacija je dajala splošne iniciative za sprejemanje konvencij dela. Tako je bila s posredovanjem tega združenja sprejeta mednarodna konvencija o prepovedi nočnega dela žena na konferenci v Bernu 17. maja 1905. Na tej konferenci so sodelovali strokovnjaki, in ti so naredili predlog konvencije ter ga poslali v pretres posameznim državam. 1906 je bil sestanek v Bernu in druga konferenca predstavnikov 13 držav, med njimi tudi Avstro-Ogrske, in je tako ozemlje, ki je pripadalo Avstriji, in s tem dobršen del današnje republike Slovenije, ki je pripadalo režimu prepovedi ženskega nočnega dela. Konvencijo so do leta 1914 ratificirale vse predstavnice konference v Bernu. Prepoved nočnega dela žena se pojavlja že v programu Prve internacionale. Med drugimi problemi so razpravljali na prvi konferenci v Ženevi 1866. leta tudi o nočnem delu žena.

Nočno delo žena

Kasneje je Mednarodna organizacija dela sprejela še vrsto konvencij o prepovedi nočnega dela žena, katere je ratificirala tudi Jugoslavija.

— Konvencija št. 89 o nočnem delu žensk, zaposlenih v industriji, je iz leta 1948. Sprejeta je bila na konferenci v San Franciscu in je bila sklicana na pobudo administrativnega sveta Mednarodnega urada za delo. Tu so sprejeli predloge, ki so se nanašali na konvencijo o nočnem delu žena iz l. 1919 na njenem prvem zasedanju. Konvencija je bila dopolnjena 1934. leta in tako dopolnjeno so na 31. zasedanju tudi sprejeli.

— Na področju materinstva je naša država ratificirala sodobno konvencijo št. 103 o varstvu materinstva leta 1952. Konvencija se nanaša na zaposlene v industrijskih podjetjih in na žene, zaposlene v neindustrijskih dejavnostih in kmetijskih poslih. Že Vidovdanska ustava je proglašala načelo, da ženske in mladoletniki uživajo pri delu posebno zaščito. Po ustavi iz leta 1974 zasledimo v 188. členu, III. poglavje: Mati in otrok uživata posebno varstvo. Posebno družbeno varstvo uživajo mladostniki, za katere ne skrbijo starši, in druge osebe, ki ne morejo same skrbeti zase in za varstvo svojih pravic in interesov. Tudi zakon o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu prepoveduje nočno delo žena in ga dovoljuje le tam, kjer je to nujno potrebno za izvršitev določenih del.

Vse to je lepo napisano, kako se pa izvaja v praksi, je vprašanje. Jugoslavija je članica mednarodne organizacije dela in je vse konvencije in priporočila ratificirala in kljub zakonu, ki ga je sprejela, še vedno v praksi ni zaživel to, kar so potrdili že leta 1948 oz. predložili 1919. leta. Največje število žena, ki dela ponoči, je v tekstilni industriji. Tako delajo v tovarni MTT še vedno v treh izmenah, čeprav je bila Jugoslavija med prvimi, ki je podpisala konvencijo. Delajo ponoči zato, ker še vedno odplačujejo izredno draga osnovna sredstva, saj stane danes v času amortizacije ena sama brezločnična stavba 152 milij. starih dinarjev. Te stavbe pa nujno potrebujejo, če hočejo ujeti razvoj drugih industrijskih dejavnosti in se vključiti v mednarodno delitev dela. Izdelali so program za postopno ukinitev nočnega dela, ki predvideva ukinitev v 5 letih in istočasno zagotavlja nadaljnjo socialno varnost. Izvajanje tega programa se je že pričelo, čeprav zelo pozno. Vidni so že prvi rezultati, kjer so ukinili celotno nočno izmeno v obratu hlačnih nogavic in jo delno ukinili v obratih, kjer je bila proizvodnja modernizirana. Seveda ukinjanje ne poteka brez problemov. Predvsem starejše delavke odklanjajo premestitev na drugo delovno mesto v dveh izmenah, zato ker jim nočno delo bolj ustreza zaradi gospodinjstskih del, varstva otrok, predvsem pa zaradi nočnega dodatka, ki znaša v povprečju 45 % osebnega dohodka na osnovno postavko. Iz tega sledi, da naša delavka nosi večje breme zato, da si zagotovi višji osebni dohodek, pa čeprav na račun svojega zdravja. Seveda je 45 odstotkov dodatka res vabljiva vsota denarja, in tu je družba storila delavkam krivico. Kajti če bi bila tudi nočna izmena enako ovrednotena kot dopoldanska in popoldanska, dvomim, da bi se katera od delavk protivila premestitvi na drugo delovno mesto. Nočni dodatek, ki znaša za polovico enega osebnega dohodka, pomeni delavki veliko in se zato na račun 45 % dodatka izpostavlja vsem posledicam. Lahko rečemo, da je delavka drugotni in ne primarni faktor v zaviranju ukinitve nočne izmene.

Pojavljajo se tudi drugi problemi, od delovnih pogojev do zdravstvenega varstva. Najpogostejše bolezni pri ženskah, ki delajo ponoči, so: krčne žile zaradi nenehne hoje, zvišan krvni pritisk, slabokrvnost itd. Že podatki, ki jih bom navedla, nam povedo dovolj: da sta se lani s polno delovno dobo upokojili le dve delavki, pri 55 letih starosti 8 delavk, invalidsko pa se jih je upokojilo kar 41.

V nočni izmeni delajo 1104 delavke, nekatere delajo celo v štirih izmenah. Za nočno delo dobivajo 45 % dodatek, brezplačno malico in dva dni več dopusta. Nočno delo bi naj ukinili že l. 1977 po načrtu, ki so ga sprejeli v l. 1973. V fazi velikih investicijskih vlaganj so nastale težave že na samem začetku. Že takoj so uvideli, da načrta na bodo mogli realizirati, in zato so sprejeli odločitev, da se nočno delo ukine do 1980. leta. Nočna izmena je še vedno potrebna za nemoten potek proizvodnje, saj z njo med

drugim rešujejo tudi ozka grla. Če bi prešli na samo dve izmeni, bi to pomenilo slabšo ekonomičnost ter količinska in kvaliteta proizvodna vprašanja. Leta 1973 so imeli 500 delovnih mest, sedaj jih je ostalo še 359. Povprečno ukinejo letno 75 delovnih mest. Take spremembe so mogoče le ob sodobni tehnologiji in novi opremi. Tehnologija v tekstilni industriji nočnega dela ne bo mogla v celoti ukinuti, ker avtomatizacija ni mogoča. Plan za ukinitev nočnega dela je bil sprejet, čeprav pozno, in lahko smo srečni, če bo ta plan v zastavljenem roku izpolnjen.

Jugoslavija je bila že opozorjena na nepoštovanja nekaterih določil ratificirane konvencije. Opozorjena je bila na dejstvo, da še veliko število žena dela ponoči. Leta 1966 jih je bilo okrog 35.000, 1970 pa je število naraslo na 50.000. MOD je opozorila tudi na to, da se določila temeljnega zakona o delovnih razmerjih ne skladajo s 1. odstavkom 5. člena konvencije. Omenjeni člen konvencije dovoljuje odstopanje le v primeru, „če gre za posebno resne okoliščine“, ko nacionalni interes zahteva prepoved nočnega dela. Naš zakon pa formulira „neposredne družbene, ekonomske, socialne itd. okoliščine“, kar je inšpekciji dela dajalo široke možnosti razlaganja, ki je prekoračila pooblastilo 5. člena konvencije. Zakon o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu govori v 40. členu samo, da ima delavec pravico do varstva med nočnim delom in da so delaci dolžni v TOZD zagotoviti pogoje za nočno delo. Nadalje pravi, da ima delavec pravico odkloniti nočno delo pri delu v izmenah, če niso zanj zagotovljeni potrebni pogoji, poleg tega pa še ne ureja, da sme delavec pri delu v izmenah delati ponoči brez presledka najdalje en teden. Torej tudi novi zakon ni popolnoma v skladu s konvencijo. Tudi 34. člen zakona o medsebojnih razmerjih delavcev govori o nočnem delu žena v industriji in gradbeništvu kakor tudi v drugih v zakonu določenih dejavnostih. Prepoved nočnega dela žena ne velja za žene, ki delajo na delovnih mestih, na katerih imajo posebne pravice in odgovornosti (vodilna delovna mesta), in na delovnih mestih, kjer se opravlja delo zdravstvene in socialne službe. Tudi ta citirani člen ni v skladu s konvencijo.

Skupščina SRS je po analizi nočnega dela žena in mladine sprejela priporočilo in sklepe. Po izdelanih petletnih programih bodo ukinjali nočno delo žena in mater. Poročilo še posebej poudarja, da se v najkrajšem času odpravi nočno delo mater z otroki do 7 let. Koeficient nočnega dela žena pa raste v zdravstvu, gostinstvu in turizmu, za katere ne velja ratificirana konvencija oz. določila zakona o medsebojnih razmerjih delavcev.

O nočnem delu žena se govori že več kot pol stoletja, rezultatov pa nikjer. Veliko je napisanega, ratificiranih konvencij in sprejetih priporočil, zakonov in, ergo, nočno delo še vedno ni ukinjeno. Ker je to vsejugoslovanski problem, bo potrebno še mnogo pobud s strani republiških sekretariatov za delo, posameznih OZD ter drugih institucij, na drugi strani pa močan pritisk samih delavcev za rešitev iz dneva v dan bolj perečega problema — nočnega dela žena.

Darinka Benčina

KOVANJE HLADNEGA ŽELEZA

SREČANJE NA VRHU

Nekaj dni pred novim letom sta se na Brdu pri Kranju sestala predsednik Tito in avstrijski zvezni kancler Bruno Kreisky. Bistvene točke vsebine razgovorov so bile naslednje:

1. Obojestranska želja po izboljšanju odnosov med Avstrijo in Jugoslavijo.
2. Izboljšanje gospodarskih razmer med državama in skupno nastopanje na tujih tržiščih.
3. Velik del razgovorov pa je bil posvečen problematiki slovenske in hrvaške narodnostne skupnosti v Avstriji.

Jugoslovanski predstavniki so glasno in jasno izrazili zaskrbljenost nad položajem Slovencev in Hrvatov v Avstriji. Še posebej zaskrbljujoče je, da Avstrija pripravlja zakon o preštevanju manjšin, katerega osnutek je že v javni razpravi. Popolnoma jasno je povedano, da se Jugoslavija z ugotavljanjem manjšine kot podlago za reševanje odprtih vprašanj ne more strinjati, ker bi to pomenilo kršenje besedila in duha jugoslovansko-avstrijske državne pogodbe.

Ko je Kreisky seznanil z vsebino razgovorov vodje največjih avstrijskih političnih strank, so mu nekateri takoj začeli očitati in mu svetovati, naj ne išče nasvetov onkraj Karavank, marveč naj se ozira na „koroško vzdušje“. O pravem pravcu tem „koroškem vzdušju“ skorajda ni vredno pisati. Navzven se kaže skoraj vsak dan v obliki provokacij, velikih in močnih nacionalsocialističnih gesel in parol. Domovini zvesti stojijo na čelu in v valovih terjajo nekaj, kar jim nikoli ni in kar jim nikoli ne bo pripadalo. Potem, ko so krvavo preprečili postavljanje dvojezičnih napisov, zahtevajo številke. Številke terjajo ti, ki so nekdanji ob zvokih fašističnih koračnic strumno korakali in vkorakali v mesta, ki so stoletja bila slovenska, kjer se nikoli ni govorilo drugače kot slovensko.

Ko je solidarnostni komite za pravice koroških Slovencev v februarju letos organiziral diskusijski in informacijski večer, so se na njem pojavile tudi vodilne strukture Heimatdiensta. Na tem večeru se je jasno videlo, da je kakršenkoli dialog nemogoč. Predstavniki te velikonemške šovinistične organizacije so kar naprej ponavljali svoje že znane „ugotovitve“, da manjšine nikjer ne uživajo takšne podpore kot Slovenci v Avstriji. Seveda se teh lažnivih in do kraja nacionalsocialističnih besed ne splača komentirati. Dodamo lahko samo to, da so te besede lahko samo še večja spodbuda za borbo vseh resnično demokratičnih sil v Avstriji in zunaj nje za pravice koroških Slovencev in proti silam, ki že vrsto let sejejo nemir in velikonemške težnje.

ČUDEŽEV NE MORE BITI VEČ

Vedno več avstrijskih demokratov spoznava, kakšne usodne posledice bi imelo štetje vsake vrste, če bi ga izvedli. Centralni odbor avstrijske visokošolske zveze je na svoji zadnji seji napisal resolucijo, kjer pravi, da je ugotavljanje manjšine na Koroškem zaradi nemško-nacionalne hujskaške propagande neizvedljivo, poleg tega pa bi bilo tako štetje proti državni pogodbi. Ista organizacija je pozvala politične stranke, naj takoj opustijo vsa stremljenja, ki imajo za cilj ugotavljanje števila koroških Slovencev. Pozval je nadalje zvezno vlado, naj preišče delovanje organizacij, ki je usmerjeno proti manjši-

nam ter naj v smislu člena 7. državne pogodbe take organizacije prepove, če bo imela dokaze o takem delovanju.

To resolucijo je sklenila visokošolska zveza kot stališče k vladnemu osnutku za spremembo zakona o ljudskih štetjih. Inicijativni predlog za to resolucijo pa je izstavila avstrijska študentska zveza (ÖSU), ki je po svoji vsebinski zasnovanosti precej blizu ÖVP (avstrijski narodni stranki). Za to resolucijo so glasovale vse frakcije razen svobodnajških študentov. Prav tako je na celovški univerzi nekaj profesorjev dokumentirano odklonilo predlog vladnega osnutka zakona za ugotavljanje manjšine.

Medtem ko tudi med nemško govoreče sodeželane prodira spoznanje, da izvedba 7. člena in s tem izpolnitev mednarodnih obveznosti Avstrije ne more biti odvisna od ugotavljanja ali kakršnegakoli preštevanja manjšine, pa je koroški HEIMATDIENST ponovno dokazal, da mu gre edino le za zaostritev narodnostnega boja — tudi za ceno mednarodnega ugleda Avstrije. V brzojavki, ki jo je poslal kanclerju Kreiskemu, heimatdienstovci grozijo, da se bodo z vsemi „demokratičnimi“ sredstvi uprli zahtevam slovenske manjšine pred izvedbo ljudskega štetja posebne vrste. Za njih je štetje slovenske manjšine že gotova stvar.

KDOR JE KOROŠEC, NE MORE BITI SLOVENEK

To je geslo velikonemških nacionalsocialističnih sil. Zakaj pravzaprav gre, kadar govorimo o preštevanju Slovencev na avstrijskem Koroškem? Ta ideja se je porodila pri treh največjih političnih strankah v Avstriji s socialistično stranko na čelu. Pravijo, da je to soglasen sklep treh strank, toda zakaj se potem čutijo navzven protesti nekaterih vidnih avstrijskih politikov? Ali je to enotnost avstrijske politike?

Koroški Slovenci so prav tako ogorčeni, kot so zelo upravičeno zaskrbljeni. Kajti ugotavljanje je žetev sile. Štetje prebivalstva na Koroškem bi delalo nedopustne razlike med Korošci. Preštevanje bi namreč cepilo prebivalstvo na Korošce in Slovence. Ugotavljanje je torej tisto skrajno sredstvo (v tem trenutku), ki ima za cilj s silo streti narodno zavest slovenskega življa na avstrijskem „Koroškem“. Silo pa je sejala tista drhal, ki je leta 1972 odstranila dvojezične napise. Koroški Slovenci ne morejo in ne smejo pustiti, da jim nekdo žuga s predpisi demokratičnega obnašanja, kako naj se nekdo demokratično vede. Avstrijski vladi v tem primeru lahko očitamo, da navzven in navznoter ne nastopa kot pravna država. Torej demokracijo učijo tisti, ki so leta 1972 klonili nedemokratičnim demonstracijam sile. Kajti prav ti krogi, ki so leta 1972 ob podiranju tabel z dvojezičnimi napisi, iz strahu pred nemško-nacionalnimi glasovi, pozabili demokratične principe, čutijo sedaj potrebo, da učijo Slovence demokracije.

Čisto normalno je, da Slovenci štetje bojkotirajo. Tudi bojkot je namreč demokratično sredstvo, problem bojkota pa naj rešijo tisti, ki so doslej bojkotirali slovenske predloge k rešitvi manjšinskega vprašanja.

Avstrijska politika ima torej zelo daljnosežne in „progressivne“ cilje. Ne smemo pozabiti, da se v zadnjem času spet zelo zaostrojuje tako imenovano „tirolsko vprašanje“, ki je svoj čas pravzaprav zelo ogrožalo mir v tem delu Evrope. Avstrijska politika ima že dolgo žuljave noge. Katera zdravila so učinkovita, pa bo brez dvoma pokazala bližajoča se pomlad, potem poletje, potem jesen, potem zima, potem...

Bojan Kovačič

Iskrice iz gospodarstva

Gospodarska zbornica Jugoslavije je do 31. 12. 1975 prejela 441 investicijskih prijav. 404 prijave so prišle v usklajevalni postopek (več kot 55 % za izgradnjo tovarnih obratov). Celotna vrednost načrtovanih investicij znaša 107,6 milijarde dinarjev. Prijave so: iz Vojvodine 80, iz Hrvatske in Srbije po 76, iz BiH 62, iz Slovenije 48, Kosova 24, Črne gore ter Makedonije po 19.

Po oceni Zveze sindikatov Jugoslavije petina OZD (od 4042 organizacij) do sedaj ni izvolila organov samoupravne delavske kontrole.

Strokovne službe v SIS se vse prerade enačijo s samoupravnimi organi; republiške interesne skupnosti najdejo zelo težko pot do občin. Zakaj imamo potem delegate?

Velik problem je najti poroke za nepokrite stare dolgove (kar 100 milijard dinarjev v SFRJ) in „krivice“, ki so pozabili prijaviti svoje dolgove. Multilateralne kompenzacije ni uspela tudi zaradi tega, ker strokovne službe niso bile seznanjene s svojimi partnerji — verjetno pa je krivec drugod. Navadili smo se odplačevanja dolgov z novimi dolgotrajnimi.

31. 12. 1975 je bilo na žiro računih za štipendiranje po slovenskih občinah skupno 33.459.881, na žiro računu združenih sredstev pa 204.544.589 din. Kako je ostalo toliko nerazporejenega denarja, če smo prejeli načelo solidarnostnega prelivanja (na žiro računu v Ilirski Bistrici, Izoli, Ormožu in Piranu takrat ni bilo niti dinarja)? In drugo vprašanje: ali so štipendije res previsoke?

S 1. februarjem so se podražile zdravstvene storitve. Za recepte je treba odšteti 10 dinarjev, za obisk zdravnika na domu 40, za obisk pri specialistu 20, za prevoz z rešilnim avtomobilom pa 30 dinarjev. Sedaj lahko upamo le še na to, da bo uspel protest srbskih zdravnikov in bodo postali „dr.“ — potem pa, da se bo dvignila kvaliteta dela in seveda skrajšala pot do specialista. Obenem pa: morda se bo kdo z vplivom spomnil in zahteval razbitje omejitve vpisa na „zdravniške fakse“ in zahteval pravilno kadrovske politiko tudi pri njih.

47 OZD je odklonilo podpis samoupravnih sporazumov, ker je treba problematiko železnice sistemsko urediti. Železnica in oni drugi imajo prav — vsak po svoje. Dogovoriti pa se je potrebno z obema — zaradi dobrobiti družbe. Vendar: ob tem naj vsak podpisnik pregleda kvaliteto dela železnice in jo primerja s kvaliteto dela sosedov — verjetno bo potem dal denar in ostre zahteve — ali pa, naj se vsak podpisnik sprehodi po naših peronih, če jih lahko tako „sramežljivo“ še imenujemo.

mala ustava

V kratkem bomo dobili v javno razpravo osnutek pomembnega systemskega zakona, ki ga pripravljajo že več kot leto dni. Gre za zakon o združenem delu, ki bi naj razjasnil tista področja ustave, ki se nanašajo na položaj delavcev v združenem delu, na sistem samoupravnega združenega dela in sestavine, ki iz tega izvirajo za sistem politične oblasti. Praksa je namreč pokazala, da je težko neposredno uveljavljati ustavna določila o združenem delu ter da jih je zaradi tega treba izoblikovati v poseben zakon, s katerim bodo zagotovili njihovo avtentično uporabo.

Ker naš ustavni sistem ne pozna nekdanjih nadrejenih in podrejenih zakonov, temveč pozna samo ustavo in njej prilagojene zakone, ki pa so enakovredni, se je komisija, ki je pripravljala osnutek zakona o združenem delu, postavila na stališče, da mora zakon obdelati in razviti samo osnove sistema. Neposredno normativno urejanje posameznih področij sistema združenega dela pa je prepuščeno posebnim zakonom, kot zakonu o bankah, o kreditu, zakonu o družbenem načrtovanju ipd.

NOVO POJMOVANJE DOHODKA

Do sedaj se je pojmovanje dohodka povezovalo praviloma samo z njegovo delitvijo. Zakon skuša to miselnost prerasti in dohodek obravnava z vidika ustvarjanja vrednosti in odnosov, ki nastajajo v njegovem ustvarjanju. Odnose v ustvarjanju in pridobivanju dohodka ter v njegovem razporejanju in delitvi tako obravnava skozi prizmo odnosov v ustvarjanju nove vrednosti in gospodarjenja s proizvodnimi sredstvi v družbeni lasti oziroma z akumulirano družbeno vrednostjo, ki je v njih opredmetena.

Bistveno pri tem je vprašanje odnosa med proizvodnjo in drugimi družbenimi dejavnostmi, kot izobraževanje, zdravstvo, znanost itd. Te družbene dejavnosti pri nas še vedno marsikje štejejo med porabo in jim ne priznavajo, da tudi one s svojim delom

prispevajo k ustvarjanju nove vrednosti. Marsikdaj se obravnavajo celo kot zaviralni faktorji, ki onemogočajo s svojo porabo večje naraščanje proizvodnje.

Vemo pa, da si sodobnega proizvodnega dela ne moremo zamisliti brez strokovnjakov, ki jih daje sfera izobraževanja, moderne organizacije dela, dosežkov znanosti, ustreznega socialnega in zdravstvenega varstva. Zato moramo v delu na področju družbenih dejavnosti videti potrebno delo, ki prispeva k ustvarjanju nove vrednosti, in s tem šteti delo v družbenih dejavnostih za nedeljivo komponento združenega dela. Poleg tega pa to delo tudi sodeluje pri zadovoljevanju splošnih družbenih potreb, ki so sporazumno določene.

Dohodek, ki ga ustvarja proizvodni del kompleksne celote združenega dela, je vsekakor še nadalje vir za pridobivanje dohodka delavcev v drugih družbenih dejavnostih. Toda ne več s stališča, ki ga lahko ponazorimo s tipičnim vprašanjem „kdo komu daje“ ali „kdo od koga prejema“, pač pa na podlagi svobodne menjave dela med delavci v proizvodnji in delavci v drugih družbenih dejavnostih. Na ta način je vsako delo, ki je potrebno s stališča ustvarjanja nove vrednosti oziroma zadovoljevanja dogovorjenih družbenih potreb, del celotnega družbenega dela. Delavci pa, ki opravljajo katero koli od potrebnih del v okviru samoupravnih družbenih odnosov v združenem delu, imajo enak družbeno gospodarski položaj, v katerem dobivajo dohodek in osebni dohodek v skladu s svojim delovnim prispevkom in doseženimi rezultati.

DOPOLNITEV ZDRUŽENEGA DELA

Do sedaj se je dostikrat zelo poenostavljeno trdilo, da osebno delo s sredstvi v lasti občanov ogroža socializem, da je nezdržljivo z razvojem socialističnih družbenih odnosov, ker se nujno razvija v zasebni in kapitalistični način proizvodnje ter ga je zato tre-

ba preprečiti in zatreti. Praksa pa kaže, da je na naši stopnji razvitosti osebno delo s sredstvi v lasti občanov, če ga gledamo z vidika zadovoljevanja določenih družbenih potreb, koristno in potrebno. Vendar pa na osebno delo s sredstvi v lasti občanov ne smemo gledati kot na antitezo združenega dela, temveč samo tako, da osebno delo s sredstvi v lasti občanov dopolnjuje združeno delo. Osnutek zakona o združenem delu daje široke možnosti povezovanja „privatniškega dela“ z združenim delom, ko predvideva združevanje v zadrage, združevanje v okviru zadrug z organizacijami združenega dela, organiziranje posebnih organizacij kooperantov itd.

— Delovni človek, ki združuje svoje delo in sredstva v lasti občanov z združenim delom, obdrži lastninsko pravico do združenih sredstev. S tem pridobi pravice, ki se pridobivajo v združenem delu kot pravice iz minulega dela. V skladu s svojim delovnim prispevkom pridobi enake pravice kot delavec v združenem delu.

— Dohodek, ki se pridobi z delom na osnovi povezovanja osebnega dela s sredstvi v lasti občanov in dela delavcev v združenem delu, je družbena lastnina in z njo skupno upravljajo vsi, ki so združili svoje delo ter v skladu s svojim delovnim prispevkom dobivajo svoj osebni dohodek.

Osebnemu delu s sredstvi v lasti občanov se tako odpirajo nove možnosti razvoja v povezovanju z združenim delom, saj ni več naravnano v to, da bi si podrejalo delo drugih, temveč se z delom delavcev v združenem delu svobodno povezuje.

KONCENTRACIJA DRUŽBENIH SREDSTEV — DECENTRALIZACIJA UPRAVLJANJA

V konceptu združenega dela gre za dvojje nasprotujočih si komponent, in sicer na eni strani za decentralizacijo upravljanja družbenih sredstev, ki je potrebna za to, da bi delavec postal gospodar pogojev in rezultatov svojega

dela, na drugi strani pa gre za koncentracijo družbenih sredstev, ki jo narekuje potreba po učinkovitejšem razvoju proizvodnje in celotne družbe.

Rešitve so doslej praviloma iskali samo v eni ali v drugi skrajnosti. Komisija, ki je pripravljala osnutek zakona o združenem delu, se je pri tej dilemi postavila na stališče, da družbena lastnina postane resnično družbena šele takrat, ko z njo gospodari delavec. S tem pa je postavila, da je bistveno vprašanje odnosov družbene lastnine, vprašanje družbeno gospodarskega položaja delavcev v združenem delu in njihovih medsebojnih odnosov. To pomeni, da se morajo delavci v okviru delovne organizacije organizirati kot subjekt združenega dela, ki je gospodar dela, pridobiva dohodek in gospodari z njim. Družbenih sredstev ni moč družbeno odtujiti delavcu, čigar minulo delo se je opredmetilo v njih. Delavci so obenem ekonomsko zainteresirani za učinkovito gospodarjenje s sredstvi, udeležba na podlagi minulega dela pa je možna samo skozi novo ustvarjeno vrednost.

Zakon o združenem delu opredeljuje tudi sporazumno opredeljevanje razmerij pri ustvarjanju nove vrednosti. So stroški, na katere lahko vplivajo delavci samo s svojim boljšim delom in prihranki (stvarni materialni stroški, kot izdatki za stroje, surovine, energijo itd.), so pa tudi stroški na podlagi sklepov (reprezentanca, reklama, terenski dodatek). Zato morajo imeti delavci možnost, da se sporazumejo o optimalni porazdelitvi tovrstnih stroškov, da le-ti ne bi naraščali v škodo dohodka.

Do sedaj se je dostikrat prakticiralo, da so določene oblike porabe obdavčevali kar s prenosom v materialne stroške in s tem zmanjševali dejansko količino nove vrednosti ter nerealno prikazovali materialne stroške in končno porabo. Sedanji osnutek zakona pa se dosledno opredeljuje za to, da se v delovnem in proizvodnem procesu priznajo tudi materialni stroški samo dejansko prenesene vrednosti, uporabljene v delovnem procesu.

Osnutek zakona tudi uvaja namesto dosedanjega pojma „bruto dohodek“ izraz „dohodek“, ki se funkcionalno strukturira na dva dela:

— na del, v katerem so zagotovljena sredstva za osebno in skupno porabo delavcev, za razširitev in izboljšanje materialne podlage združenega dela in za rezerve (v zakonu je ta del imenovan „čisti dohodek“).

— na del, v katerem so zagotovljena sredstva za dejavnosti, ki predstavljajo delovne oziroma družbene pogoje za delo v organizaciji združenega dela. V njem so zagotovljena tudi sredstva za splošne potrebe na področjih družbenih dejavnosti, za delovanje družbeno političnih organizacij ipd.

Bistveno pri tem je, da temelji razporejanje pridobljenega dohodka na samoupravnem sporazumevanju med delavci temeljne organizacije, katerih dohodek se razporeja, in delavci v drugih organizacijah, ki kakorkoli prispevajo s svojim delom k ustvarjanju tega dohodka oziroma ki zagotavljajo družbene pogoje za delo v organizacijah združenega dela.

MERILA IN POGOJI ZA ZDRUŽEVANJE

Zakon tudi natančneje kot ustava določa merila in pogoje za organiziranje temeljne organizacije združenega dela. Obvezno je samo združevanje v temeljno in v delovno organizacijo združenega dela, vse ostale oblike združevanja so prepuščene svobodni odločitvi delavcev. Jasno je tudi povedano, da ni mogoče organizirati temeljne organizacije zunaj delovne organizacije, pač pa je temeljna organizacija del delovne organizacije in lahko tako obstaja samo v njenem okviru.

Izvedeno je tudi ločevanje med združevanjem v delovno in v sestavljeno organizacijo ter med združevanjem v širšo skupnost združenega dela. Pri delovni in sestavljeni organizaciji nastane z združitvijo enovita celota, v njej združeni subjekti pa so njeni deli. Pri širših oblikah združevanja pa ne gre več za novo organizacijo, temveč za skupnost,

v katero so subjekti povezani s samoupravnim sporazumom. V skupnost pa se povezujejo zato, da bi uresničevali določene skupne interese. Tako nastane skupnost organizacij, ki volijo samo skupni delegatski organ, ki zagotavlja izvajanje samoupravnega sporazuma.

SAMOUPRAVNO SPORAZUMEVANJE IN SAMOUPRAVLJANJE

Samoupravno sporazumevanje je bistveni element samoupravnih družbenih odnosov, zato tudi ne more teči zunaj okvirov, ki jih določa družbena lastnina. Marsikdaj pa se zahteva, da bi bilo treba izpolnjevanje obveznosti, prevzetih s samoupravnim sporazumevanjem, sankcionirati z zakonom, kar bi v bistvu pomenilo izvajati državno kontrolo nad samoupravnim sporazumom. To pa je seveda povsem nasprotno samoupravnemu bistvu, zato morajo samoupravno prevzete dolžnosti in obveznosti sankcionirati sodišča združenega dela. Poleg njih pa so za izvajanje sporazumno dogovorjenih nalog najodgovornejše družbenopolitične skupnosti, družbeni pravobranilci samoupravljanja in samoupravne delavske kontrole. Osnutek zakona obenem zavazuje samoupravne organe, da proučujejo predloge sindikata, se o njih izrekajo in sprejmejo ustrezne ukrepe, če odpovedo normalni načini samoupravnega urejanja problemov.

Osnutek zakona tudi pojasni pojme glede neposrednega samoupravljanja, s katerim se je v praksi razumelo običajno samo neposredno osebno izrekanje delavcev, odločanje preko delegatov pa se je štelo za posredno upravljanje. Vendar pa bistvo neposrednega upravljanja ni v obliki odločanja, temveč v tem, da pravice odločanja ni moč odtujiti delavcem. Dostikrat se dogaja, da se težišče odločitve prenaša z delavskega sveta na zbor delavcev. S tem se delavski svet potiska na stranski tir, delavce pa prisiljuje, da morajo sprejemati odločitve na hitrico in brez zadostne predhodne obravnave.

Reforma beogradske univerze: razprava o njej bo tekla do aprila, predvideva pa: ukinitve šolnine, odprtje univerze delavcem — število mest na univerzi bi se določalo po potrebah gospodarstva in družbenih služb. Režim študija je treba zaostriti in uvesti „leto za letom“, prisotnost na predavanjih je obvezna, večkratno preverjanje znanja, natančneje določiti odgovornost profesorov za rezultate lastnega in študentovega dela, povabili pa bi tudi strokovnjake iz prakse (kot predavatelje). Vse v redu! Toda zakaj se reformiramo po delih, če obstaja pri nas enoten izobraževalni sistem in zakaj vsakdo po svoje troši družbena sredstva?

Založniki so v... Knjigarne se dušijo v zalogah. Slabo se prodaja marksistična literatura, dela narodov in narodnosti, izdaje niza najmlajše, sodobne stvaritve, znanstvene in poljudno znanstvene edicije — kratka knjige z oznako „družbeno koristne“. Vprašanje, ki se poraja: kdo od delavcev (študentov) bo kupil marksizem v luksuzni izdaji in nerazumljivi latovščini (velja za vse našete knjige) — če je knjiga potrošno blago, ki mora imeti dostojno ceno — in kdo je „ukazal“ takšno nerazumno izdajateljsko politiko, da vsakdo izdaja vse? Malo reda, pa bo tudi racionalnost prisotna!

Posamezni vodilni delavci skušajo tehnokratizirati in svoje interese uveljaviti prek neformalnih skupin, ki jih zbirajo okoli sebe (Emil Tomažič, predsednik občinskega sindikalnega sveta — Maribor). Posebno močne so skupine, ki jih poleg vodilnih delavcev sestavljajo še predsednik DS, sekretar ZK, predsednik sindikata, predsednik organa samoupravne delavske kontrole...

S tem se samoupravljanje postavlja na drugi tir. Seveda pa je to samo ocena za preteklo obdobje!

Strojev, starih čez 10 let, imamo v SFRJ le še četrtno, ostali so mlajši. Od tega sta dve tretjini avtomatov in polavtomatov — izkoristek pa se giblje le okoli 74 %.

Za delo delegatov: vedno je potrebno (na predlog ZIS) ob poročilih o gospodarskih in družbenih gibanjih jasneje nakazati tudi, kaj od dogovorjene politike je bilo oz. zakaj ni bilo uresničeno.

V tovarnah Krka in Meblo pojmujejo kulturo kot naravno komponento svojega proizvodnega dela in medsebojnega komuniciranja. Kot tako jjo tudi uvajajo v svoje okolje (razstave), ugotavljajo potrebe in zahteve. Morda bo praksa pokazala kaj koristnega tudi študentom.

V Jugoslaviji je 650.000 kmetij, na katerih živijo stari ljudje, ki zemlje niso sposobni obdelovati. Te kmetije imajo 1.850.000 ha neobdelane ali slabo obdelane zemlje.

Iskrice iz gospodarstva

1975 leta smo v Jugoslaviji zgradili 52.614 stanovanj, lani 160 manj kot leta 1974 v družbeni lasti. Med 1969 in 1974 so se cene stanovanj podražile za 263 % — gradbeni material za 90 %, za 210 % storitve graditeljev, za 312 % pa cene urejanja in priprave zemljišč. Občine licitirajo gradbeni meter tudi na 1000 din — šestina cene povprečnega kvadratnega metra jugoslovanskega stanovanja. Leta 1974 je bilo v SFRJ na voljo 7,62 milijarde dinarjev za stanovanjsko izgradnjo, izkoristili pa nismo niti treh milijard (v Sloveniji sta ostalo neizkoriščena 402 milijona). Graditelj si mora pred gradnjo zagotoviti kar 40 soglasij — v izgubljenem času pomeni to kar tri leta.

4.750.000 zaposlenih Jugoslovancev se je odločilo, da bo od svojih bruto osebnih dohodkov izdajalo celih 6 % za usmerjeno stanovanjsko gradnjo (poleg tega — v privatni režiji izven teh 6 % — gradijo v SFRJ dve tretjini vseh stanovanjskih enot). Od povprečnega bruto osebnega dohodka znese ta mesečno prek 250 din — v enem mesecu se je v Jugoslaviji zbralo v skladih 1.223.480.000 din — v 11 mesecih pa 13.568.280. — vsak mesec za 205.580 kv. m stanovanjskih površin ali 3.370 dvoinsobnih stanovanj — v Sloveniji za 11 mesecev 5.579 stanovanj.

Delavec za tako stanovanje, ki je njegovo, poleg 6 % od bruto osebnega dohodka plačuje preko 2.000 mesečnih anuitet in okoli 500 raznih drugih obveznosti. Komentar ni potreben.

V Mariboru se proučuje vir premoženja 34 občanov. Že samo oblikovanje komisije za ugotavljanje nezakonito pridobljenega premoženja torej le ne prispeva k večji disciplini občanov. Potrebna je konkretna akcija.

Vsak peti mladinec v SR Srbiji je delegat — skupaj jih je 81.500. To število pa ni prineslo pričakovanega učinka. Ni dovolj čvrste povezave med delegati, delegacijo in bazo. Vsak četrti je v teku enoletnega mandata molčal. 64 % mladih delegatov je izjavilo, da nimajo dovolj vpliva zato, ker nimajo dovolj izkušenj, 92 % pa jih zahteva pomoč pri delu. In kako je pri nas?

Mariborsko letališče bo odprto 15. maja. Letališče se bo takoj povežalo z rednimi linijami, v načrtu pa so tudi čarterski poleti in blagovni promet z letali.

Akcija 26.000 stanovanj je dala dobre rezultate. V Sloveniji je bilo zgrajenih 29.700 stanovanj, v istem času pa je bilo za delavce z nižjimi dohodki zgrajenih 4.800 stanovanj. Solidarnost je torej zato, da ustvarja razlike!

Zato je osnutek zakona vgrajena potreba po predhodnem proučevanju vprašanj, da bi se lahko delavci bolje seznanili in videli, kje je bistvo problema. Tudi delovna skupnost se mora samostojno konstituirati, saj pridobiva dohodek podobno kot družbene dejavnosti. Delovna skupnost strokovnih služb je odgovorna za svoje delo in se ne more več skrivati za sklepi in postopki poslovnega organa.

To je torej nekaj osnovnih značilnosti osnutka zakona o združenem delu, ki ga bo najprej proučila komisija za združeno delo, potem pa bo predložen skupščini v redni postopek. Ko bo osnutek zakona dokončno izoblikovan, bo poslan v delegatsko bazo v javno razpravo.

Upamo, da se bodo v razpravo aktivno vključili tudi študentje.

Mik Rebernik

P. S. Vsem, ki se podrobneje zanimajo za zakon in problematiko, ki jo obravnava, svetujemo, da si preberejo intervju z Romanom Albrehtom, predsednikom komisije zveznega zbora skupščine SFRJ, ki je izdelala osnutek zakona. Intervju, ki je tudi služil kot gradivo za tale zapis, je objavilo DELO v dneh od 5. do 9. marca letos.

Samo za gurmane

Nekaj pametnih s seminarja za politični aktiv univerze

(Rogaška Slatina, 27. II. — 29. II. 1976)

Naloge na področju organizacijske, kadrovske in idejne učvrstitve ZK — predavatelj: Peter HEDŽET, član CK ZKS.

— Marksizem je samoupravljanje v praksi,

— potrebna je proletariacija pedagoškega procesa,

— vsebinska revolucija se uresničuje v visokem šolstvu v kosih,

— za izvajanje pravilne kadrovske politike je potrebna povezava prakse in pedagoškega procesa.

1. O pomenu 5. seje CK ZKS (ugotovitev iz dveletnega razdobja — med sejami CK ZKS): razvoj samoupravnih socialističnih odnosov, krepitev materialne baze, krepitev obrambe in varnosti, uresničevanje temeljnih usmeritev — v mednarodni politiki, krepitev družbeno političnih organizacij, predvsem ZK.

2. 5. seja CK ZKS je uspela s široko mobilizacijo članov družbenopolitičnih organizacij; negativne usmeritve je zaustavila in jih preusmerila v pozitivne vode (npr. v družbenoekonomskih odnosih).

3. ZK je skozi delo postala vodilna idejnopolitična sila, ki se krepi v družbenih akcijah vseh socialističnih sil in je pripravljena odpraviti vse odpore (negativne), ki zavirajo razvoj socialistične samoupravne družbe.

4. Osnovne organizacije ZK ne smejo voditi le razprav v organih in vodstvih, pač pa morajo najti ustrezno organizacijsko in akcijsko naravnost za reševanje širših (kakor tudi ožjih — specifičnih) družbenih nalog.

5. Pri dosedanjem delu osnovnih organizacij ZK je bilo opaziti:

a) nizko idejnopolitično usposobljenost in premalo ideološko moč, zaradi katere je bilo kljub željam članstvo večkrat nesposobno,

b) vsak sestanek OO ZK ni bil oblika idejnopolitičnega delovanja; člani OO ZK so odgovorni za idejnopolitično usposabljanje; pripravljenost za premagovanje pogojev za delo cerkve v našem okolju;

c) slaba je bila tudi kadrovska zasedba, ki se je odražala v metodah dela.

6. Praktični organizacijski vidiki:

— osnovna organizacija ZK naj ima svoj program idejnopolitičnega usposabljanja,

— skrbeti mora za idejnopolitično izobraževanje na šoli in univerzi,

— organizirati pravilno razdelitev nalog (kdo, kdaj, kaj),

— izvoliti mora poverjenike za usposabljanje članov ZK — morda tako imenovani ideologi pri OO ZK.

7. Vsaka akcija OO ZK mora biti politično usmerjena k mobilizaciji delovnih ljudi za izvajanje politike ZK:

— osnovne organizacije se morajo ustanoviti povsod (v TOZD, SIS, KS...),

— osnovne organizacije ne smejo uporabljati več metode čakanja na direktive,

— pravočasno morajo dajati oceno razmer, se ne ustrašiti odgovorov na odprta vprašanja v svoji sredini,

— svoje delo morajo kritično in samokritično vrednotiti,

— skrbeti morajo za javnost delovanja.

8. Vse razprave pri osnovni organizaciji morajo biti dobro pripravljene; na podlagi predhodnih razprav pripravljene osnutki sklepov; člani morajo biti do sklepov objektivni in kritični.

9. Sekretariat osnovne organizacije ZK ne sme biti forum ali mesto za ugotovitve in odtujevanje samoiniciative članstva. Organi in konference morajo delovati objektivno in ne direktivno.

10. Razvijati se mora skrb za usklajenost akcij družbenopolitičnih organizacij.

11. Nekatere oblike delovanja se nam poskušajo sprevreči v oblike monopolizacije politične moči. To je slaba praksa, ki postavlja ZK v napačno pozicijo — nihče ne more odločati v imenu delovnih ljudi.

12. Sekretarji in sekretariati morajo organizirati delo vseh članov in ugotoviti, v kolikšni meri je lahko ustvarjalno delo preobremenjenih posameznikov.

Samoupravljanje v visokem šolstvu: dr. Vladimír Bračič

V prvem delu izvajanja se je referent omejil na pojasnitev pomena in vsebine samoupravljanja v visokem šolstvu. Nadalje je nakazal naloge treh partnerjev v razvijanju vzgojno izobraževalnega procesa in samoupravljanja v visokošolskih delovnih organizacijah: pedagoških delavcev, študentov in uporabnikov. Prav tako so bile podane naloge samoupravnih organov in vloge delegatov v tem procesu. Avtor opozarja na dejstvo, da se lahko samoupravljanje po delegatih spremeni v posredno, če ni stalne povezave med delegatom in bazo, ki ga je delegirala.

V svojem pomembnem prispevku se je dr. Vladimír Bračič dotaknil tudi pomena komuniciranja, pravega vodenja sestankov in rešitve dileme:

Ali je samoupravljanje delovnega procesa? — Jel

Družbena samozaščita in naloge: Miro Zupančič

Na področju družbene samozaščite: tu kasimo z ustreznimi organiziranostjo. Bodoče naloge so predvsem: na področju formativnih aktov (sklenitev samoupravnega sporazuma med visokošolskimi delovnimi organizacijami univerze), oceniti izvajanje zakonskih določil, oceniti delež družbene samozaščite v učnih načrtih in vzgojno izobraževalnem procesu, oceniti ustreznost informiranja delavcev in študentov (Katredra, šolska glasila), opredeliti vlogo in naloge družbenopolitičnih organizacij; (ZK, ZS, ZSMS), oceniti vlogo univerze in marksističnega centra v smeri organiziranja varnostne vzgoje ter strokovnega in znanstvenega pristopa pri razvijanju družbene samozaščite. Referent je izdelal posamezne

naloge tudi glede na strokovno specifično posameznih šol. Idejni tokovi v visokem šolstvu — Franci Pivec, član komiteja UK ZKS Maribor.

Religija:

— religioznost: iracionalno doživljanje sveta,

— cerkvena ideologija — vpliv na družbenopolitična vprašanja,

— pripadnost cerkvi: identifikacija s cerkvijo.

Bog je osebna tolažba za ljudi, ki ne najdejo zadovoljstva in samozaupanja v svojem delu (ali: samopotrditve).

Religija je opij za ljudstvo (Marx) —

— socializem odpravlja razloge za religioznost, ker daje možnost afirmacije vsakomur.

Socializem in religija se medsebojno izključujeta.

— Lenin: religija je ena izmed oblik duhovnega zatiranja.

Komunistična partija mora biti ateistična in celo antiteistična. Svoboda je (za religiozne) možnost za tiste, ki v svobodi nočejo svobode.

Spopad z religijo: boj mora zajemati vsa obeležja, boje za humano in moralno neoporečno življenje — v nasprotnem nastopi religija kot sredstvo tolažbe.

Za komunistično partijo mora veljati, da je vsak idejni vpliv ali kompromis (pri sprejemanju ideologij) nesprejemljiv.

Religiozna ideologija: opaziti je, da so v mariborskih župnijah (285) v zadnjih desetih letih verniki vse manj klasično usmerjeni, kar kaže na očitno transformacijo cerkve, ki hoče v korak z napredno družbo.

Od šoloobveznih otrok se jih kar 79 % prijavlja k vero-nauku, redno pa jih obiskuje to obliko „izobraževanja“ 71 %.

Konfrontacija med religioznimi in nereligioznimi se sicer razvija, vendar ne v korist nam. Laični postulat se pogloblja v študij marksizma, medtem ko pri nas ni človeka, ki bi študiral religijo.

Pozitivizem:

— pojavi se takrat, ko se želimo izogniti dejanski idejni opredelitvi: zanj sta značilni faktografija (naštevane podatkov) in deskripcija (opisovanje).

Miselnost: potem smo šele znanstveniki, ko vse naštejemo in opišemo!

Kopito pozitivista se ne obrabi tako hitro: vse po želji in naročilu.

Za višji nivo pozitivizma je značilno, da se vzročnost med pojavi (pri raziskovalnem delu) pojavi v oklepaju pod predpostavko, da spoznana zakonitost ne more biti podlaga za bodoče predvidevanje in razvoj,

— pozitivist se vedno solidarizira s tisto oblastjo, ki ga sprejema; tak pozitivist je potreben oblasti kot kruha,

— v izobraževalnih principih se pozitivizem vključuje v obliki scientizma: „Od Marxa imamo samo brado, tu so frizerji, s pomočjo katerih bi lahko še več zaslužili“ (malo zlobe: le zakaj se to ni dalo konkretizirati?).

DEKLARATIVNI MARKSIZEM — idejnost se ne izkaže s 86% udeležbo na seminarju (za pedagoške delavce na univerzi v začetku februarja, op. pisca): marksizem je nastal v spopadu s pozitivizmom, oz. MARX je oblikoval svoj nauk v konfrontaciji.

VULGARNI MATERIALIZEM: Človek (naš človek!) je in ga oblikujemo (vzgajamo) kot produkt dobrin. Oblikuje ga menjava, lastnina (skratka vse to, kjer še nismo presegli klasičnih — oz. kapitalističnih — okvirov v praksi) ... Naprednost nam daje stopnja izobrazbe (verjetno po tistem: glas tistega, ki stoji na meni, dalje seže).

S tem je seveda zanemarena celovita družbeno proizvodna funkcija človeka: neovrednotena ostane vsebina (za vulgarnega materialista je oblika ali razmišljanje o čistem prilaščanju najlažje — kako se ustvarjajo dobrine, ni važno).

Tisti, ki želijo kot bistveno spodbudo uveljaviti dohodkovne odnose, sklepajo verjetno takole: — nekaj je narobe v našem sistemu, potrebno mu je dati malo reformizma in mistifikacije.

Trdimo, da vsi odločajo, obenem pa ugotavljamo, da imamo neučinkovito samoupravljanje, kar se kaže v pomanjkanju odgovornosti.

Čut odgovornosti — to je kolektivni duh, ki avtomatsko nastaja iz kolektivnega odločanja (je morda iz tega nastala tudi molčeča večina?).

Višina in razlika v osebnih dohodkih. V samem vrhu so gospodarske zbornice s povprečjem 5.529 din! Proizvajalci nafte in derivatov 5.498 din, 5.000 imajo povprečno še samo visoke in višje šole. V zbornicah so v letu dni prejemi porasli za 48 %, v proizvodnji nafte za 46 nasproti 31 % povečanju v ostalih panogah. Poljska združenja so imela v enem letu skok dolg celo 83 % — na dnu pa so še vedno tekstilci s povprečjem 2.296 din, blizu je lesna industrija. Torej, kdor ustvarja, manj potrebuje — ali pa je logika kje drugje?

Slovenske banke po svoje: združene banke Jugoslavije so sprejele sporazum o selektivnem kreditiranju slovenske banke pa naknadno še svoj sporazum o politiki in pogojih za potrošniška posojila. Tako slovenske banke na svojem ozemlju poslujejo sedaj po svoje — na zunanjem pa po jugoslovanskem? Razlike so naslednje: zgornji znesek posojila za avtomobil — v SFRJ 5 milijonov (starih), v Sloveniji 3 milijone, odplačilna doba v SFRJ 3 leta, v Sloveniji 2 leti. Vprašanje je, kako je mogoče, da banke s sedeži zunaj Slovenije in s poslovalnicami pri nas v Sloveniji poslujejo po jugoslovanskem sporazumu in se pri tem sklicujejo na trditve o enotnem jugoslovanskem trgu in enotnih ekonomskih zakonitostih?

V razdobju od 1968—1975 je v Sloveniji zrastle 146 novih šolskih objektov, 64 vzgojno varstvenih ustanov in 15 telovadnic.

Za skupaj 225 objektov so občani s samopriskom prispevali kar 500 milijonov din (predvsem od 1971—1975).

Kmetje morajo čakati na plačilo za prodano živino, les in razne izdelke tudi po več mesecev. Ob tem pa vedno znova tarnamo o nestabilni proizvodnji mesa, mleka ... Porajajo se divji odkupi kmetijskih proizvodov. Proti njim se borimo — zakonsko, ne pa z razumno odkupno politiko. Kmet pa čaka na reprodukcijski material (od semen, gnojila, kmetijskih strojev). Kasneje čaka na odkup, čaka na kredite ... Se še lahko potem kot tuljka pojavi vprašanje, zakaj divji odkupovalci. In — bo v tem letu tudi tako, da bomo meso zamrzili in čakali na izvoz, doma pa navijali cene do plafona, bomo še vnaprej znali misliti le za mesec dni? Upamo lahko le, da ob takšnem sodelovanju in družbenem planiranju ne bodo vsi kmetje pobeželi v tovarne.

V Jugoslaviji še vedno ne vemo, kaj so to osnovne potrebe prebivalstva. Bil smo priča pocenjenju bele tehnike in stalnih podražitev kruha, olja, sladkorja ...

V dogovoru o srednjeročnem razvoju Jugoslavije tu vprašanje ni rešeno; še vnaprej gradimo kapacitete predelovalne industrije, čeprav za sedanje niso izkoriščene in nekonkurenčne.

Ne smemo prezreti tudi nevarnega modrovanja o politični vlogi delavstva: najprej jih je potrebno nahraniti, šele potem vključiti v politično delo — tj. čista redukcija človeških odnosov na ekonomske potrebe.

Kot stimulans za usposabljanje velja: pomembno je, kam se boš v sistemu delitve plasiral (ni važna stroka — diploma): učitelji pa so za to (prepričan sem, da to ni samokritičnost F. Pivca), da študentom to pot do diplome čimbolj zagrenijo. Znane so pesmice: tudi jaz sem moral precej potrpeti; ali: jaz znam za 10, moj asistent za 9, študent pa od 8 navzdol — pri tem pa se tak profesor verjetno še ni pogledal v ogledalo! Igra potem postane samosvoja: šolamo ljudi, da bodo deležni visokih plač!

Visokošolski delavci so pravi umetniki pretvarjanja — po službeni dolžnosti razglajajo dokončna spoznanja, izpite in diplome propagirajo kot cilje (ni res?), pozivajo študente k delu, vendar hočejo le prilagajanje in podrejanje svojim normativom.

Vulgarizacija sama po sebi še ni katastrofa (verjetno v tem smislu in takrat, kadar je zaprta v arheološkem muzeju).

Če je kritična misel mrtva, je mrtva tudi univerza, in to še prej, preden se je rodila (hudič je le v tem, da smrti v zgornjih okvirih ne občutimo, ker v njej živimo).

Idejno konfrontacijo lahko izrazimo šele takrat, ko stopi na svetlo v idejnem boju — nemogoče je nekomu vrtati v možgane in preveriti njegovo ideološko naravnost.

Črtomir Stropnik:

V debati je poudaril, da so se študentje za svoje pravice prekleto malo borili — da bi ga koklja! Verjetno bi ga bilo potrebno po študentsko obdelati. Ta obdelava je seveda v rokah tehnikov.

Sekretar UK ZSMS Igor Ozim — iz programa dela za to leto:

V zvezi komunistov na univerzi je treba:

- povečati samostojnost in odgovornost članov,
- odpraviti forumski način dela,
- na podlagi novih spoznanj organizirati in izva-

jati konkretne akcije,

- izvajati načrtno kadrovsko politiko, ki mora biti razredna in dolgoročna,
- odpraviti molčeče soglasje.

Iz tega, kakor tudi iz sklepov 5. seje CK ZKS je moč potegniti:

- konkretne akcijske zadolžitve,
- oživiti partijsko disciplino in brezkompromisnost,
- povečati idejno budnost članov.

Za predah (brez zlonamernosti, ker je resnično): po težki pustni sobotni noči je nekatere v dvorani motila luč za govorniškim odrom — ker jih je slepila. Teknik je luč ugasnil, luči v dvorani pa pustil. Zatem je nekdo otožno vzdihnil: „Se se ne da spati.“

x x x

Iz programov komisij pri komiteju:

(Opomba: programe je sestavljala peščica ljudi, pred potrjevanjem niso šli v osnovne organizacije ZK. Komite bi o programih razpravljali bolj plodno, če bi že imel poleg zbrana mnenja osnovnih organizacij).

Komisija za mednarodne odnose: Dušan Zbašnik

— zavzema se za ovrednotenje in proučevanje stikov šol s institucijami v tujini, proučevanje seminarjev (mednarodnih),

— za ocenitev možnosti sodelovanja univerze z deželami v razvoju,

— položaj tujih študentov v Mariboru,

— povezovanje s podobnimi komisijami.

Referent je omenil tudi, da je budnost na tem področju dela nujna, ker se politični odnosi s tujino razvijajo hitreje kot ekonomski in so poleg tega še bolj komplicirani.

Komisija za samoupravljanje: Franci Pivec

— ustanovitev klubov samoupravljalcev — študentov (verjetno bi bilo dobro v te klube vključiti tudi profesorje)

— problemi delitve dohodka in osebnega dohodka v OZD univerze v Mariboru,

— konkretni problemi vključevanja visokošolskih TOZD v združeno delo,

— problemi samoupravne organiziranosti raziskovalne

dejavnosti na univerzi,

— problematika sestankov.

KOMISIJA ZA INFORMIRANJE: Mik Rebernik

— vse OO ZK morajo redno obveščati komite o svojem delu,

— uvesti je treba ustne koordinacije sekretarjev OO ZK in komisij pri komiteju UK ZSMS,

— sprotno obveščanje članstva o delu komiteja,

— v OO ZK ustanoviti komisije za informiranje,

— pričeti z izdajanjem INFORMACIJ (8–10 števil letno),

— zagotoviti prisotnost časopisa Komunist med članstvom,

— proučiti problematiko informiranja v OO ZK in oceniti stopnjo informiranosti v ZK.

Komisija za organiziranost in razvoj: Franci Ramšak

— vprašalnik za volilne seje (oceno) in akcijske programe,

— pregled poslovnikov OO ZK,

— ustanovitev nove organizacije OO ZK v študentskih domovih in študentskem servisu (že ustanovljena),

— izdelava ocene dejavnosti aktivov komunistov v študentskih domovih, pokrajinskih klubih, Katedri in na UK ZSMS,

— izdelati stališča in program sprejemanja v ZK,

— razgovori z evidencičarji OO ZK.

Komisija za splošni ljudski odpor in družbeno samozaščito: Stanko Kodrin

— pregled dela komisij po šolah,

— priprava pedagoških delavcev in študentov (mobilizacijska),

— izobraževanje za SLO,

— opredelitev družbene samozaščite v statutih šol in univerze,

— ocena predmeta osnove vseljudske obrambe na univerzi. Vem

USPEŠNO GOSTOVANJE

Folklorna skupina zveze afriških študentov v SRS, sekcija Maribor, je na povabilo in v organizaciji Kluba dolenskih študentov v Mariboru gostovala 12. in 13. marca na Dolenjskem.

S svojimi nastopi je požela obilo aplavza tako v Novem mestu, kjer sta bila dva nastopa, kot tudi v Črnomlju in Metliki. Rečemo lahko, da je afriška folklor navdušila staro in mlado.

Člani folklorne skupine so bili tudi gostje OO ZSMS v tovarni zdravil Krka, Novo mesto, kjer so si ogledali del proizvodnih prostorov in krajši film o proizvodnji zdravil. V Metliki so si ogledali znano metliško vinsko klet.

Gostovanje lahko ocenimo kot zelo uspešno, saj si je nastopno ogledalo okoli 15000 gledalcev, in, sodeč po vzdušju v dvoranah, so bili zelo zadovoljni.

Jože Peterlin

Zamejstvo in literatura

Ne le problem narodnosti, marveč tudi problematika občega družbenega napredka, zgodovinskih (mednarodnih) silnic je uvrstila literatura po temeljnih načelih politike, kulture, sporazumevanja. Tako je literatura dobila svojo osnovno socialno, politično, narodno večsmiselno funkcijo v vseh tistih družbenih okvirih, iz katerih izstopa humanizem. Manjšinska problematika sedaj ni le zadeva prava, mednarodne politike, družbenega in državnega sistema, marveč sodi hkrati na tisto področje duha, ki se uveljavlja temeljnih človeških pravicah.

Ob nastopu koroških zamejskih pisateljev Florijana Lipuša in Janka Messnerja na PA v Mariboru pod okriljem mariborskega slavističnega društva lahko spoznamo satirično, trpko, na vse strani odprto socialno funkcijo literature. Če primerjamo takšno socialno funkcijo po teoretičnih izhodiščih (Robert Escarpit: Sociologija književnosti; Revolucija knjige), ugotovljamo moderno in sistematizirano povezovanje med narcidi, narodnostmi in narodnimi manjšinami tako, da določimo bistveni zgodovinski model, v katerem se je literatura resnično uveljavila in se še uresničuje. Ob Cankarjevi stoletnici rojstva je stopil v ospredje prav problem vseh tipično socialnih, zgodovinskih, političnih, literarnih, narodnih in jezikovnih postopkov, ki se uveljavljajo v avtonomiji, v samobitnosti Slovencev. Gotovo čutijo ta problem Koroški zamejci tem bolj, ko se iz dneva v dan srečujejo z gnilo tradicijo nenapredne Kakanije, z vsemi hujskaškimi, neirgaškimi tendencami, ki ne priznavajo ne meddržavne pogodbe ne slovenskega jezika in njegove avtonomije.

V celoti je literatura naših zamejcev aktualna, živa, napredna, angažirana. V reviji „Mladje“ in časniku „Kladivo“ se uveljavlja slovenska MODERNA literatura. Ob nepravilni gesti avstrijskega strankarskega sistema, ki hoče preštevati Slovence na avstrijskem Koroškem, jih katalogizirati, inventirati, je duhovni, kulturni in politični pomen slovenske literature dobil svojo najizrazitejšo socialno in zgodovinsko podobo. Zato je temeljna poteza zamejske literature usmerjena v ohranjanje živega materinskega jezika, v tematsko-vsebinsko opredelitev za vse, kar je človeško, in nenavsezadnje, v stilno čistost, jasnost. Ne gre tedaj le za propagando v enosmiselnem političnem kontekstu, marveč gre za avtonomijo manjšinskega jezika, šolstva, ekonomskih in institucij. Manjšinska literatura ima svojo bistveno zgodovinsko vlogo, kakor jo imajo vse literature malih narodov.

Vladimir Gajšek

Malo v zabavo

Predmet	1	2	3	4
1. Gospodarjenje OZD	350	60	20	40
2. Računovodstvo	305	60	20	35
3. Matematika I	470	80	25	55
4. Matematika II	570	120	30	65
5. Politična ekonomija	555	120	30	70
6. ONO I	220	40	10	25
7. ONO II	300	50	15	35
8. Jezik I (npr. angleščina)	160	60	15	30
9. Jezik II (npr. angleščina)	160	60	15	30
10. Splošno gospodarsko pravo	315	55	15	35
11. Gospodarska statistika	450	75	25	50
12. Marksizem v teoriji in praksi	300	90	20	40
13. Gospodarske finance	460	95	12	50
14. Osnove obdelave podatkov	180	60	15	30
15. Nauk o blagu	460	90	25	60
16. Pogodbe blagovnega prometa	400	70	20	40
17. EPJ	600	100	30	65
18. Organizacija poslovanja in dela	235	40	15	30
19. Mednarodne poslovne finance	500	95	25	55
20. Transport s transp. zavar.	665	120	35	75
21. Raziskava trga	380	70	20	45
22. Organizacija in politika blagovnega prometa	390	70	20	45
SEŠTEVEK	8425	1680	470	940

1. — število strani predmeta
2. — število ur študiranja (ne učenja — pifljanja) pri predpostavki, da obiskuje študent predavanja in vaje 30 — 35 % in da predelano snov popolnoma obvlada. Da bi študent enako obvladal snov kot študent v primeru 3, predpostavimo, da mu je povprečno potrebno 3,6 X več časa kot v primeru 3.
3. — število ur obnavljanja pri predpostavki, da obiskuje študent predavanja in vaje 100 % in da je podano snov razumel in obvladal. Ure so mu potrebne za obnovitev snovi pred izpitom.
4. — število ur študiranja pri približno 50 % obisku predavanj in vaj. Predpostavimo (kakor v primeru 2), da predelano snov študent popolnoma obvlada. Da bi študent enako obvladal snov kot študent v primeru 3, mu je potrebno povprečno 2 X več časa kot v primeru 3.

Pri 2,3 in 4 smo vzeli približno število ur za posamezni predmet (to število je lahko pri posameznih predmetih tudi večje ali manjše). Predpostavili smo, da študent študira zato, da bo resnično pridobil čim več potrebnega znanja. Ovrgli smo dejstvo, da precej študentov „študira“ za izpite (ker jih pač mora opraviti) oziroma da se uči za oceno (ponavadi zaradi štipendije).

Nadalje smo predpostavili, da je dnevno potrebno 3 ure posvetiti radiu, tisku, televiziji (ker to sodi k splošni izobrazbi, pa tudi pri nekaterih izpitih pride prav), da porabiš 100 ur za diplomu v primeru 2,60 ur v primeru 3 in 80 ur v primeru 4.

Upoštevali smo, da je tedensko povprečno 25 ur predavanj.

4 semestri X 15 tednov = 60 tednov predavanj in vaj

60 tednov X 25 ur = 1500 ur predavanj in vaj v dveh letih

3 ure X 730 dni = 2190, približno 2200 ur za tisk, radio, TV v dveh letih.

VARIANTA A

2200 ur
1780 ur (1680 + 100 ur = 1780 ur)
500 ur (30 % udeležba na predavanjih in vajah)

4480 ur
V letu je 51 tednov, 5 tednov porabimo za letne počitnice, 2 tedna porabimo za prakso, 2 tedna odpade zaradi praznikov:
51 — 5 — 2 — 2 = 42

Dobili smo 42 delovnih tednov. V dveh letih je to 84 delovnih tednov.
4480 : 42 (ur) = 106,6 tednov
4480 : 48 (tednov) = 54 ur na teden

Iz računa je razvidno, da bo pri 42 urnem delovnem tednu študent potreboval za končanje študija 107 tednov oziroma 2 leti in 5 tednov. V kolikor bo hotel končati študij v roku in imeti vsako leto 9 prostih tednov, bo moral imeti 54-urni delovni teden.

VARIANTA B

2200 ur
530 ur (4700 + 60 diploma)
1500 ur (100 % obisk predavanj in vaj)
4230 ur
4230 : 42 ur = 100,7, okroglo 101 teden
4230 : 84 ur = 50,3, okroglo 51 teden

Predpostavili smo, da študent obiskuje 100 % predavanja in vaje in da je snov razumel in obvladal. Za ponovitev teh predmetov pred izpitom in diplomu potrebuje študent 530 ur. Iz računa sledi, da bo moral pri 42 urnem delovnem tednu porabiti 101 teden za dokončanje študija. V kolikor bo hotel imeti 9 prostih tednov na leto, bo moral imeti 50-urni delovni teden.

VARIANTA C

2200 ur
1020 ur (940 ur + 80 ur za diplomu)

750 ur (50 % obisk predavanj in vaj)

3970

3970 : 42 = 94,5, okroglo 95 tednov

3970 : 84 = 47,3, okroglo 48 ur na teden

Iz računa sledi, da bo potreboval študent pri 42 urnem delovnem tednu 95 tednov za končanje študija. Da bo imel 9 prostih tednov na leto, bo moral imeti 48-urni delovni teden.

II.

VARIANTA A

3 ure na dan za tisk, radio, TV
4,1 " za študij
1,6 " za predavanja, vaje

8,7 ure, približno 9 ur na dan.

1780 ur : 4 semestri = 445 na semester

15 tednov za predavanja in vaje + 6 tednov v času počitnic = 21 tednov za končanje enega semestra.

21 tednov X 5 dni = 105 dni za končanje enega semestra.

445 : 105 = 4,1 ure na dan za študij

500 ur predavanj in vaj : 4 semestri = 125 ur na semester

1 semester ima 15 tednov predavanj in vaj

15 x 5 dni v tednu = 75 dni predavanj in vaj

125 : 75 = 1,6 ure na dan

Dobljeni rezultat — 9 ur — nam pove, da znaša obremenitev študenta v času vaj in predavanj 9 ur. Pri tem smo vzeli 5 delovnih dni v tednu.

VARIANTA B

3 ure na dan za tisk, radio, TV
1,2 ure na dan za ponavljanje snovi: 530:4=132,5 132,5:105=1,2
5,0 ure na dan za predavanja in vaje: 1500:4=375 375:75=5
9,2, okroglo 9,5 ure na dan

VARIANTA C

3 ure na dan za tisk, radio, TV
2,4 ure na dan za študij: 1020:4=255 255:105=2,4
2,5 ure na dan za predavanja in vaje: 750:4=187,5 187,5:75=2,5
7,9, okroglo 8 ur na dan

Iz navedenih izračunov sledi, da zelo malo študentov spada v varianto IB in IIB. Več jih je verjetno v IA in IIA, največ pa pod IC in IIC.

Ostanimo pri varianti IC in IIC. Iz variante IIC sledi, da bomo učinkovito porabili na dan 8 ur (za študij, tisk, radio, TV, predavanja in vaje). Ker vemo, da je nemogoče nepretrgano 8 ur na dan misliti, prištejmo še 2 uri — dobimo 10 ur. Le redke izjeme to vzdržijo in končno dobimo diagnozo:

Študent bo končal „študij“, vendar pa bo zaradi prevelikega miselnega napora, števila izpitov, učenja zastarele snovi, ponavljajoče snovi (snov je drugače podana oz. izrazi so drugačni, ipd, tako, da vse študenta samo zmeša — to pa zato, da študent spozna različno miselnost razlage za isto stvar, itd.) izbral linijo najmanjšega odpora. ŠTUDIRAL bo manj, piflal se bo zato, da bo napravil izpit oziroma dobil boljšo oceno. Ne bo študiral zato, da bi pridobil znanje. Izgubili smo na KVALITETI, važno je, da smo pridobili na KVANTITETI (več ponavljanja izpitov, več izpitov, več I. stopenjskih telet). Potrebna je ozdravitev in sicer s korenito operacijo.

Upam, da vam je čas ob prebiranju le-tega hitro minil. Pa vso srečo na izpitih!

Jani Miljenovič

Od kōd prihajamo

Od 15. do 20. marca 1976 je v prostorih avle v novi stavbi VEKŠ odprta zanimiva razstava, ki so jo požrtvovalno pripravili člani študentskih pokrajinskih klubov in mednarodnega kluba prijateljstva.

Razstavljene so fotografije znamenitosti in narodnih običajev pokrajin, od koder prihajajo študentje mariborske univerze. Prav za našo univerzo je značilen velik odstotek študentov, ki imajo kraj stalnega bivališča zunaj Maribora. Takih je skoraj polovica rednih študentov na mariborski univerzi. Zato je prav, da se spoznamo z delom in življenjem na tistih področjih naše republike, od koder prihajajo, prav gotovo pa je zanimivo spoznati tudi značilnosti dežel, iz katerih prihajajo tuji študentje.

Mariborska univerza je zrasla iz potreb gospodarstva, iz potreb združenega dela. Ni pa mariborska v ozkem smislu, temveč je vseslovenskega značaja. Ravno v tem pa je velika naloga študentskih pokrajinskih klubov, da bodo predstavljali trdno vez med univerzo v Mariboru in matičnimi občinami, od koder prihajajo študirat.

Razvoja neke regije si ne moremo zamisliti brez zadostnega števila strokovnjakov, zato je treba že v času študija bodečega strokovnjaka zainteresirati za vrnitev v domači kraj. Študentski pokrajinski klubi pa so za to prav gotovo primerna oblika. Iz kvoritvenega govora Mika Rebernika povzela D. C.

V drugem, najživahnejšem dnevu seminarja je nekdo postavil „neumno“ vprašanje: ZAKAJ imamo univerzo (in kaj to pomeni) v Mariboru.

Ker odgovora seveda ni bilo je padlo še pametnejše vprašanje – zakaj so pa druge univerze?

Odgovor: „zaradi tega, da naša ne bi bila sama!“

Ženski del prisotnih je najbolj prizadela odločitev športne komisije, da bodo tekmovanja na šahovskih deskah samo za moške. Buno (in povsem neuspešno) so protestirale in hotele dokazati, da tudi šah za ženske ni prenaporna disciplina, če se že ukvarjajo z nogometom.

Ob preverjanju prisotnosti na seminarju je imela popisna komisija hude težave. Nikakor ni mogla najti 12 članov – toliko jih je več prikazoval popisni list. Ob morju pretočenega potu ji je uspelo ugotoviti, da je nekdo želel umetno razploditi prisotne: za evidenčno številko 43 je zapisal št. 54 in tako rešil problem neupravičenega izostanka.

Sekretar UK ZSMS Boris Hakl se je potožil, da ni mogel delati nič drugega, ker že dva meseca sedi samo na financah. Predlagamo mu, da si podstavi kaj drugega – morda se bo kaj izleglo – ob njegovi potrpežljivosti.

Odbor za ženske zadeve (neformalno ustanovljen) je na Pohorju sklenil, da bo po polnoči pričel uporabljati organe. (Prosim, brez slabih misli!).

Komisija za sklepe (iz seminarja na Pohorju – za vodstva OO ZSMS) je omagala ob množici sklenjenega. Na kraju pa je še sprejela en sklep, da je treba dati osnovnim organizacijam predlog, da si vzamejo teden dni prosto in sklepe vsaj preberejo!

ODLOK o prenehanju veljavnosti odloka o voznih olajšavah na avtobusih za šolsko mladino in slušatelje višjih šol.

1. člen
Odlok o voznih olajšavah na avtobusih za
šolsko mladino in slušatelje višjih šol
(Medobčinski uradni vestnik, št. 18/68, 20/71
in 1/75 neha veljati.

2. člen
Ta odlok začne veljati osmi dan po objavi v
Medobčinskem uradnem vestniku.

Številka: 426-59/68-4
Maribor: 10. marca 1976

Predsednik
skupščine občine Maribor
Vitja Rode, dipl. ing. s. r.

Skupščina občine Maribor je pred kratkim odgovorila na našo prošnjo za skromen finančni dodatek – za Katedro: negativno ...

...med drugim so ukinjene tudi dotacije za študentsko prehrano: sedaj je vseljudska in po „ekonomskih cenah“ ...

...med drugim je z gornjim odlokom ukinjen tudi regers – popust za študentske vozovnice za avtobusni promet ...

UKINJAMO – pri vseh hudičih!

Ukinjamo zelo hitro in po „razumnem preudarku. Vprašanje je samo, zakaj nismo tako ekspeditivni pri reševanju izvajanja razumnejše štipendijske politike, pri izgradnji študentskih domov, pri izgradnji rekreativno-sportnih centrov za študente ... verjetno zato, ker pri tem nimamo kaj prihraniti!

Operativni programi višjih in visokih šol univerze bodo zares operativni v polnem pomenu besede. Na svetlo jih spravljamo s težkimi operacijami (govorili smo o samoupravnem sodelovanju med subjekti v vzgojnoizobraževalnem procesu – pa so se delali čisto ne – samoupravno!), kar bo verjetno pripomoglo k temu, da bomo operativne programe za leto 1976 pričeli uporabljati v letu 1977 – s ponovnimi operacijami!

In še POHVALA. Predsednik komisije za informiranje pri UK ZSMS Janez Bratkovič je organiziral zelo učinkovito komisijo, ki redno spremlja vse aprilске proreditve. Pri obveščanju preko internega radia v študentskih domovih pa „trpeče“ muči vprašanje, zakaj Janez uporablja ozvočenje, če pri tem preglasi 60 megafonski ojačevalci!

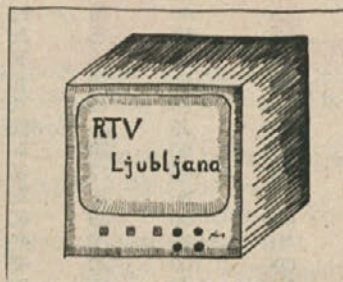
Sekretar UK ZSMS Boris Hakl je ob otvoritvi študentskih prireditve april-maj v unijski dvorani, s svojim govorom pohitel, da bi čimprej prepustil mikrofona rektorju dr. Bračiču. Pozneje mu je bilo žal, kajti tudi rektor je bil kratek.

ZVESTIM NAROČNIKOM – ZVESTIM NAROČNIKOM –

Vsem, ki ste že plačali naročnino za naš najbolj priljubljeni časopis KATEDRO, se najlepše zahvaljujemo. Ostale naročnike pa prosimo, da to store čimprej, da bomo lahko krili stroške, ki smo jih imeli s pošiljanjem opominov.

ŠTUDENTOM – DEKANOM – ŠTUDENTOM

V prejšnjem mesecu ste prejeli vprašalnik o obvezni šolski praksi. V rednem roku so odgovorili le VTŠ in VEKŠ ter direktor VAŠ dr. Stojan Vrabl. Zaradi tega bomo to temo morali obdelati v naslednji številki Katedre. Naj bo študentski list Katedra res naš – tudi po sodelovanju.

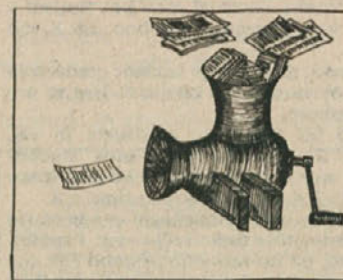

Sredstvo za ugotavljanje potrpežljivosti

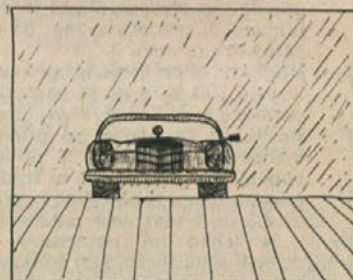

Ob spisku kupljenih licenc

Akademski pevski zbor Boris Kraigher pri KUD „ŠTUDENT“ obvešča tov. Darka Korena, zvanega tudi organ, da bo zbor imel v mesecu marcu in aprilu 4 javne nastope, kjer omenjeni lahko reši svojo trauma glede porabljanja družbenih sredstev ter se prepriča, da uspe nekaterim delati tudi brez njegovega duhovnega vodstva. Informacije in karte bodo na razpolago v pisarni KUD Študent, Ob parku 5, od 13. do 15. ure.

Strojček za krajšanje govorov, referatov...

Prevozno sredstvo delegacij, komisij, direktorjev...

DOM PAPIRČKE ZALIL... KO DOM VELIK BO ŠTIPENDIJA MORDA ŽE VIŠJA